БҮХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

Буряат-Монголой ҮНЭН

КПСС-эй Бурят-Монголой обкомой, БМАССР-эй Верховно Соведэй, КПСС-эй Улан-Удын горкомой орган.

162 (8687) | 1958 оной июлиин 11, пятница | Сэн 20 мүнгэн

СССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМЭЙ УКАЗ

Бурят-Монголой Автономно Советскэ Социалистическэ Республикые ондоогоор нэрлэхэ тухай

Бурят-Монголой Автономно Советскэ Социалистическэ еспубликые Бурядай Автономно Советскэ Социалистическэ еспублика гэжэ нэрэтэй болгохо тухай РСФСР-эй Верховно оведэй Президиумэй Тогтоолые баталха.

Тус Указые СССР-эй Верховно Соведэй баталамжада абиха.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй
Түрүүлэгшэ К. ВОРОШИЛОВ.
СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй
Секретарь М. ГЕОРГАДЗЕ.

Москва, Кремль
1958 оной июлиин 7.

Малдаа тэжээл элбэгээр бэлдэжэ абая!

Республикын аймаг, колхоз, сов-)з бүхэндэ шахуу үбhэ хуряалга килбэ. Энэмнай айхабтар ехэ ха-юусалгатай үе захалаа гээшэ. Тү-эл бүриин малай толгой бүхэндэ йбарай дулаан болотор хүсэд хүрэ-э үбhэ ногоо, эшэ набшаhа, хүхэ рлоомо болон элдэб шэмэтэ тэ-ээл элбэгээр бэлдэжэ шадаагүй аа, адууhа малайнгаа ашаг шэ-ые эрид ехээр дээшэлүүлхэ тушаа рдамнай табигдаhан зорилгонуу-ые бэелүүлхэмнай бэрхэтэй болохо шуу.

Хүн бүхэндэ hү, мяха, тоhоной үртэсын талаар Америкын Холбоо-) Штадуудые хүсэхэ гэhэн түүхэтэ орилго Коммунистическэ парти-най урдаа табяад, тэрэнээ бэе-үүлхын тулада туйлай ехэ хүдэл-эри ябуулжа байна. Коммунисти-ескэ партиингаа хараалhан энэ үүхэтэ зорилгые ойрын болзор соо үүргэхэ хэрэгтэ hайн шэмэтэй тэ-ээл элбэгээр бэлэдхэлгын ехэ үүр-этэй байhаниинь элитэ. Тиимэhээ үнөө жэлдэ үбhэ тэжээл бэлэдхэл-э илангаяа шухала удхашанартай олоно.

Энэ жэл үбhэ хуряалга, тэ-ээл бэлэдхэлгэ урда урдынхиhаа ндоо, политическэ болон ажалай ндэр дээдэ дэбжэлтын оршон бай-алда үнгэргэгдэхэ зэргэтэй. Юуб эхэдэ, уялгата тушаалга, МТС-эй удэлмэриин түлөө натура түлбэри олюулха, хүдөө ажахын продукт-уудые бэлэдхэхэ шэнэ гурим, ху-алдан абаха шэнэ сэн болон усло-и тухай КПСС-эй ЦК-гэй июниин Іленумэй тогтоолые колхознигууд-ай тон ехэ hайшалтайгаар урма-ıан угтажа абаад, хүдөө ажахын-аа али бүхы hалбаринуудые саа-адань хүгжөөлгэдөө энэ жэлдэ рид ехэ хубилалта туйлаха гэжэ оригжонхой. Тарилгашье нёдондо-ойхиhоо эмхитэйгээр, богони бол-ор соо, hайн шанартайгаар үнгэр-эгдөө. Сабшалан дээрэ уhалуури рдынхиhаа үргэнөөр бэелүүлэгдээ, тэгжүүлгэ горьтойгоор хэгдээ. ура бороошье хомор бэшэ бай-аа. Эдэ бүгэдын ашаар үбhэ ногоо-ой ургаса муу бэшэ гээшэ. Зорил-о юуб гэхэдэ, ургаhан үбhэ ногоо-оо зааханшье гээлтэгүйгөөр хаhа аг соонь, шанар hайнтайгаар ху-яажа абаха ябадал болоно. Тии-эбэл, малаа тобир тарганаар ондо əруулаад, мяха, hү, ноохо ехээр ібажа шадахабди.

Адхашье ногоо газарта үлөөжэ ээнгүй, бултыень соможо абаха гэ-эн зорилго колхоз, совхоз бүхэнэй рда табигдана.

Республикымнай олонхи колхо-ууд үбhэ хуряалгада, тэжээл бэ-эдхэлгэдэ бүрин түгэдөөр бэлдээд, эрэнииe эмхитэй hайнаар үнгэргэ-ын тулада шухала хэмжээ-ябуул-ануудые хараалhан байна. Жэ-шээлхэдэ, малдаа бардам хүрэхэ бhэ тэжээл бэлэдхэлгэдэ колхозни-уудые материальна талаарнь ур-ıашуулжа, энэ хэрэгтэ тэдэниие ур-гэнөөр элсүүлхын тулада Түнхэнэй аймагай «Сибиряк» колхозой правлени болон партийна организациин хараалhан хэмжээ-ябуулганууд манай газетын үсэгэлдэрэй номерто хэблэгдэнхэй. «Сибиряк» колхозой эдэ хэмжээ-ябуулгануудые партиин обком hайшаагаад, тэжээлэй ургамалнуудай баян ургаса суглуулжа абаhанайнь түлөө колхознигуудые али бүхы талаарнь урмашуулхын тулада нютаг нютагуудайнгаа эрхэ байдалда тааралдуулан, иимэрхүү хэмжээ-ябуулганудые хаража үзэхыень КПСС-эй райкомуудта, мүн колхозуудай правленинүүдтэ дурадхаhан байна. Энэнь үнэхөөрөөшье ехэ hайшаалтай үүсхэл болоно. Энээнэй ашаар колхоз тэжээлэй ургамалнуудай хойноhоо харууhалга hайнаар эмхидхэжэ шадаа, үбhэ хуряалгада урданайхиhаа эмхитэйгээр ороо.

Зүгөөр, республика дотор үбhэ хуряалгые хаа хаанагүй эмхитэйгээр, хүсэд бэлэдхэлтэйгээр эхилээ гэхын аргагүй. Ногооной «бүшмэг болотороо» ургахые хүлеэгээд hууhан гү, али машина, техникэеэ, зэр зэмсэгүүдээ хүсэд бэлдэнгүй унжагайржа байhан зарим колхозууд тухай мэдээсэлнүүд манай редакцида орожо байна. Жэшээнь, Закаменай, Мухаршэбэрэй, Кяхтын аймагуудай олохон колхозууд үбhэ хуряалга эмхитэй hайнаар, үргэн далайсатайгаар эхилээгүй. Энэ хэрэгтэ хожомдобол, ехэ хохидолдо орожо болохомнай лабтай. Яахадааб гэбэл, манай республикын эрхэ байдал дээрэhээ хаража үзэхэдэ июль hарада хура бороон орожо захалаад, үбhэ хуряалгада hаад ушаруулдаг байна. Энэ үедэ ехэ габшагай түргэнөөр ажаллаха хэрэгтэй болоно. Сабшаhан үбhээ удааруулангүй соможо абаха шухала.

Гадна, уданшьегүй таряа хуряалга эхилхэнь. Урда урдын жэлнүүдэй дүй дүршэл дээрэhээ мэдэхэдэ, үбhэ хуряалга, силос даралга, таряа хуряалга гэхэ зэргын ажалнуудай дээрэ дээрэhээ дабхасахада нилээд түгшүүрилтэй болодог шуу. Тиимэ хадань хүдэлмэри бүхэниие хаhа соонь эмхитэйгээр эхилээд, амжалтатай түргэнөөр дүүргэхэ хэрэгтэй.

Колхозуудай правленинүүд болон эхин партийна организацинууд хадаа гар хажууpháа захалаад трактор хүрэтэр—бүхы зэр зэмсэгүүдээ, машина, техникээ хуряалгын хүдэлмэридэ хандуулжа, тэдэнэй үндэр бүтээсэтэйгээр ашаглахын хойноhоо оролдохо зэргэтэй. Үбhэ хуряалга дээрэ хүдэлмэрилжэ ябаhан хүн бүхэнэй үдэрэйнгөө, халаанайнгаа нормые заатагүй дүүргэхэ гү, али үлүүлэн дүүргэхыень туйлаха шухала.

Адууhа малдаа үбhэ тэжээл бардам хүрэхөөр бэлдээд, ашаг шэмыень эрид ехээр дээшэлүүлжэ, мал ажалай продукциие элбэгжүүлгэдэ өөhэдынгөө хубитые оруулая!

Бүмбэрсэг дэлхэйе тойрон дабшагша гурбадахи хэмэл одоной ябаса тухай

Июлиин 10-най үглөөнэй 6 час болотор гурбадахи хэмэл одон бүмбэрсэг дэлхэйе 759 дахин тойробо. Ракетэ-hомониинь бүмбэрсэг дэлхэйе хэмэл одонhоо 6,4 дахин үлүүгээр тойроhон байна. Үүлэгүй сэлмэг үдэр гурбадахи хэмэл одые июлиин 11-дэ хойто широтагай 45-hаа 61-дэхи, урда широтагай 23-hаа 62-дохи градус хүрэтэр, тэрэшэлэн ракетэ-hомые июлиин 11-нэй үдэр хойто широтагай 48-haa 60-дахи, урда широтагай 17-hoo 56-дахи градус хүрэтэр нюдөөрөө хаража болохо байна.

(ТАСС).

ССР Союзай хүдөө ажахын бүхы хүдэлмэрилэгшэдтэ

Ставрополиин хизаарай колхознигуудай, совхозуудай, заhабарилгын-техническэ станцинуудай хүдэлмэрилэгшэдэй, хүдөө ажахын мэргэжэлтэдэй хандалга

Хүндэтэ нүхэд!

Советскэ Союзай ажалшад КПСС-эй XX съездын табиhан hүр жабхаланта зорилгонуудые бэелүүлэн, промышленность, хүдөө ажахы, наука, техникэ, соёл культура хүгжөөхэ хэрэгтээ элитэ ехэ амжалта туйлаа. Коммунистическэ партиин, Советскэ правительствын оролдолгын ашаар колхозно байгуулалта хэзээ хэзээнэйхиhээ бата бэхи болонхой.

«Колхозно байгуулалтые улам саашадань хүгжөөхэ, машинно-тракторна станцинуудые хубилгаха тухай» КПСС-эй ЦК-гэй февральска Пленумэй, СССР-эй Верховно Соведэй нэгэдэхи сессиин шиидхэбэри, мүн «Уялгата тушаалга, МТС-эй хүдэлмэриин түлөө натура түлбэри болюулха тухай, хүдөө ажахын продуктнуудые бэлэдхэхэ шэнэ гурим, худалдан абаха сэн, услови тухай» КПСС-эй ЦК-гэй июньскэ Пленумэй тогтоол хүдөө ажахын үйлэдбэриин хүсэнүүдые улам саашадань хүгжөөхэ, таряа, мяха, hү болон бусад продуктнуудые эрид ехээр абадаг болохо бүри таатай зохид эрхэ байдал олгобо.

Ставрополиин хизаарай колхозууд бүхы хэрэгтэй машина, техникээ МТС-hээ худалдажа абаад, тэрэнэйнгээ түлөө гүрэндэ 152 миллион түхэриг түлөөд байна. Тус хизаарта 66 отделенитэй заhабарилгын-техническэ 45 станци байгуулагданхай. Мэргэжэл hайнтай механизаторнууд, хүдөө ажахын мэргэжэлтэд колхоз, РТС-үүдтэ хүдэлхэеэ оронхой.

Мүнөө хүдөө ажахын бүхы техникэ колхозуудай гартаа абаад байхада, колхозой газар нэгэ эзэтэй боложо, колхознигуудай ажалай эдэбхи хэшээл хэмжээгүй ехээр дээшэлээ, машинанууд hайнаар хэрэглэгдэдэг болоо, хүдөө ажахын бүхы хүдэлмэри түргэнөөр, шанар hайнтайгаар бүтээгдэнэ.

Тараан ажал хадаа хүдөө ажахын бүхы үйлэдбэриин үндэhэ hуури мүн гэжэ Коммунистическэ парти hургадаг. Орооhо таряа улам ехээр ургуулжа хуряадаг болохын түлөө тэмсэл хадаа манай Эхэ ороной экономическа түгэс хүсые бүри бэхижүүлхэ шухалын шухала эрхэ нүхэсэл мүн. Ставрополиин хизаарай колхознигууд, совхозой хүдэлмэрилэгшэд энэ ушарые hайн ойлгоод, мүнөө жэлдэ орооhо таряа урданайхиhаа ехэ газарта таряа. Айхабтар hайн тэжээл болодог кукуруза Ставропольдо жэлhээ жэлдэ ехээр ургуулагдана. Мүнөө жэлдэ 1957 онойхитой сасуулбал, хоёр дахин шахуу ехэ газарта кукуруза таригдажа, энэ ургамал бүхы дээрээ миллион гектар эзэлбэ. Кукурузын үндэр баян ургаса хуряахын түлөө нэтэрүү шанга тэмсэл хизаарай уужам дэлгэр таряаланда мүнөө дэлгэрэнхэй.

Хүдөө ажахын бүхы ургамалнуудые элдүүрилхэ, агротехникые hайжаруулха талаар хизаарай колхоз, совхозуудта нилээд ехэ хүдэлмэри хэгдэжэ, hайн ургаса ургуулагдаа.

Эдэ бүгэдын ашаар мүнөө жэлдэ Ставрополиин хизаарай колхоз, совхозууд нёдондонойхидо орходоо нилээд ехэ таряа гүрэндөө худалдаха, тушааха гэжэ найдуулан хэлэхээр.

Мүнөө Ставрополиин колхоз, совхозуудта эгээл харюусалгатай, халуун хаhа—таряа хуряалга эхилбэ. Ургажа байхадаа бэшэ, харин амбаарта хадаглагдаад байхадаал таряамнай манай гэжэ хэлэхэ ёhотойбди гээд бидэнэр hайн ойлгонобди. Таряа амяарлан хуряаха арга хадаа эрхим hайн арга гэжэ мэдэгдэнхэй. Тиимэhээ энэ арга шадамар бэрхээр, эмхитэйгээр, үргэнөөр хэрэглэжэ шадабал, таряагаа богонихон болзор соо хороолто гээлтэгүйгөөр хуряажа болохо юм гэжэ өөрынгөө дүй дүршэл дээрэhээ бидэнэр 1956—57 онуудта ойлгоhон байнабди.

Таряа амяарлан хуряаха гээшэ таряагаа хадаха болзорые хороохо, гээлтэ хороолто усадхаха, тиигэжэ таряа ехээр хуряаха эрхим hайн арга мүн.

Энэ арга хэрэглэбэл, гектар бүриhөө 2—3, тэрэнhээ дээшэшье центнер ехэ таряа хуряажа болоно.

Таряа амяарлан хуряаха арга 1957 ондо үргэнөөр хэрэглэн, хизаарай олонхи колхоз, совхозууд 6—10 хүдэлмэриин үдэрэй туршада таряагаа хуряагаа hэн.

Нёдондо манай хизаарта нэгэ миллиард гаран гектарай ургаса амяарлан хуряагдаhан байгаа. Ново-Александровска, Невинномысскэ, Изобильненскэ болон бусад хэдэн районой колхоз, совхозууд бүхы шахуу таряагаа амяарлан хуряаhан юм. Энээнэй ашаар таряа хадаха болзор нилээд хороогдожо, хизаартамнай 10 миллион пүүдhээ бага бэшэ тараан гээлтэдэ ороогүй.

Манай хизаарай түрүү комбайнернууд таряагаа амяарлан хуряахадаа, лафетнэ жаткаар 60—70 гектар таряа үдэр соо хададаг байгаа, подборщигтой комбайнуудта хүдэлхэдөө, тэдэнэр үдэр соо 30—40 гектарай баалтай таряа суглуулжа сохидог байгаа.

Степновско районой Чугуевска совхозой комбайнер, Социалистическэ Ажалай Герой И. В. Гурьев 459 гектар газарай шэниисэ лафетнэ жаткаар хадаа hэн. Тэрэ үдэр бүхэндэ 60 гектар шэниисэ хададаг байгаа. Ново-Александровска районой «Горьковский» гэжэ таряанай совхозой лафетнэ жаткын машинист А. И. Семьяков 346 гектарай залаата ургамал хадаа. Тэрэ эгээл эрхимээр хүдэлмэрилхэдөө, үдэр соо 70 гектар хададаг байhан юм.

Олонхи колхоз, совхозуудта тарилгын үедэ лафетнэ жаткаар дунда зэргээр 25—30 гектарай тараан сүүдхын туршада хадагдадаг, тиихэдэ комбайнаар 18—20 гектар тараан хадагдадаг байгаа.

Таряа амяарлан хуряахада, машина техникэ аша үрэ ехэтэйгээр хэрэглэгдэнэ. Гадна, тараанай шанар hайжаруулха арга олдоно. Бааллаhан таряа сохиходо, тэрэ шииг нойто багатай байдаг. Тиимэhээ энээнэй ашаар тараан hайнаар абтадаг, ехэ мүнгэ зөөри, хүсэн, саг алмагдадаг, тиигээд хадаhан таряагаа тоогуудта зөөжэ сэбэрлэнгүйгөөр, комбайнhаа сэхэ бэлэдхэлэй пунктнуудта эльгээхэ арга олдоно. Нёдондо жэлдэ Темижбекскэ тараанай совхоз таряагаа амяарлан хуряажа, комбайнhаа сэхэ элеваторто тушаахадаа, 469 мянган түхэриг алмаhан юм.

Хуряалгын бүхы хүдэлмэриие эрхим hайнаар эмхидхэжэ шадабал лэ, таряа амяарлан хуряахадаа гайхамшагта үрэ дүн туйлажа болоно. Эндэ гол шухалань юуб гэхэдэ, таряагаа хадажа эхилхэ болзорые үнгэргэхэгүй, мүн эдеэшээд байhан таряагаа саг соонь бултыень хадахын тулада ямар полидо ямар машина хэзээ хүдэлхэб гэжэ түсэблэхэ, тиигээд таряа хуряадаг машинануудые аша үрэ ехэтэйгээр хэрэглэжэ, таряагаа шадаал hаа богонихон болзор соо хуряаха хэрэгтэй.

Ново-Александровска районой Темижбекскэ тараанай совхоз таряа хуряалгые эрхим hайнаар эмхидхэлгын үнэншэмэ үльгэр жэшээ энэ жэлдэ харуулжа байна. Энэ совхоз 3,5 хүдэлмэриин үдэрэй туршада 15 мянган гектар залаата ургамалые амяарлан хуряагаа. Тиихэдээ гектар бүриhөө дунда жэшээгээр 25 центнерhээ бага бэшэ ургаса абаа. Тиигээд нёдондо жэлдэ 1,4 миллион пүүд таряа гүрэндэ тушааhан аад, тус совхоз мүнөө жэлдэ 2 миллион пүүд таряа тушааха уялга абанхай. Арзгирска районой «Родина» колхоз 5 хүдэлмэриин үдэрэй туршада 11.700 гектар газарай бүхы таряа амяарлан хуряаба.

Ново-Александровска районой колхоз, совхозууд 6 хүдэлмэриин үдэрэй туршада залаата ургамалайнгаа 90 процентhээ ехые амяарлан хуряагаа.

Колхоз, совхозуудай олон механизаторнууд энэ жэлдэ тараанай хуряалгада хүдэлхэдөө, үндэр ехэ амжалта туйлаа. Воронцово-Александровска районой Сталинай нэрэмжэтэ колхозой лафетнэ жаткын мишинист нүхэр И. Е. Бей табан үдэр соо 327 гектар таряа хадажа, эгээл эрхимээр хүдэлхэдөө, сүүдхын туршада 70 гектар таряа хадана. Арзгирска районой «Родина» колхозой машинист нүхэр С. Д. Козенко 5 үдэрэй туршада 370 гектар таряа хадаа. Красногвардейскэ районой Ждановай нэрэмжэтэ колхозой машинист Виктор Смагин сүүдхын туршада 84 гектар хүрэтэр таряа хададаг болоо юм. Воронцово- Александровска районой Кировэй нэрэмжэтэ колхозой машинист нүхэр Ларюушкин холбогдоhон агрегат дээрэ хүдэлхэдөө эгээл эрхим амжалта туйлажа, 114 гектар таряа хадаа. Прикумска районой «Прикумский» совхозой комбайнер нүхэр Н. А. Пивнев 5 үдэрэй туршада 316 гектар газарта бааллагдаhан таряа хуряажа, эгээл эрхимээр хүдэлхэдөө, сүүдхэ соо 82 гектар газарай таряа хуряадаг болоhон байна.

Тараан ажал хүгжөөхэтэеэ хамта, колхоз, совхозой үйлэдбэриин бусад hалбаринуудта, түбхын түрүүн мал ажалда бидэнэр ехэ анхарал хандуулнабди. Хизаараймнай колхоз, совхозууд 1958 оной 6 hарын туршада эбэртэ бодо малайнгаа тооe 88,6 мянган толгой, гахайнуудаа—35,7 мянган толгой, хонидоо —1 миллион 542 мянган толгой, шубуудаа —6038 мянган толгой, тэрэ тоодо нугаhадайнгаа тооe 1364 мянган толгой хүргэhэн байна.

Хизаараймнай колхоз, совхозууд таряагаа хуряахатаяа хамта мүн үбhэ сабшаха, силос дараха хүдэлмэри эршэмтэйгээр үргэлжэлүүлжэ, hайн шанартай үбhэ тэжээл малдаа хүсэд хүрэхөөр бэлэдхэхэ гэжэ шармайна.

Кукуруза болон бусад пропашной, техническэ ургасые зурууд хоорондууранъ саг соонь элдүүрилхэ гээшэ үндэр баян ургаса хуряаха гол шухала нүхэсэл мүн. Эгээл тиимэhээ таряа хуряалгын үедэшье кукурузын ургасын хойноhоо тон наринаар харууhалха, мүн агротехническэ бусад хэмжээнүүдые бултыень бэелүүлхэ гэжэ бидэнэр оролдонобди,

Хүдөө ажахын продуктнуудые эрид ехээр абадаг боложо, мяха, hү, тоhоной хүн бүхэндэ хүртэсын талаар США-е ойрын жэлнүүдтэ хүсэхэ гэhэн хэрэгтэ өөhэдынгөө хубитые оруулхын тулада Ставрополиин хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэд байха шадалаараа оролдоно.

Эдэ зорилгонуудые бэелүүлхын түлөө тэмсэн, Ставрополиин хизаарай колхознигууд, совхоз, РТС-үүдэй хүдэлмэрилэгшэд, хүдөө ажахын мэргэжэлтэд,— бидэнэр иимэ уялгануудые абанабди:

1. Хизаарай колхоз, совхозуудта орооhо тараанай бүхы залаата ургамалые богонихон болзор соо амяарлан хуряаха.

Таряа хуряадаг машинануудаа эгээл үрэ ехэтэйгээр ашаглахын тулада лафетнэ жаткануудые хоёр халаан соо хүдэлгэхэ, тиихэдэ жатка, комбайнуудаа бүлэг бүлэгөөрнь хүдэлгэхэ. Түрүү механизаторнууд жатkануудые холбожо хүдэлгэдэг, РСМ-8 гэжэ комбайнда хоёр подборщик хэрэглэдэг, мүн РСМ-8 гэжэ комбайнай хедернүүдые лафедтэ hуулгажа тодходог байна. Эдэ бүгэдыень бидэнэр мүн лэ хэрэглэжэ, жатка бүхэнөөр сүүдхын туршада 35 гектарhaa бага бэшэ газарай таряа хадаха, тиигээд хадагдаhан таряагаа саг соонь суглуулжа сохихо байнабди.

2. 78 миллион пүүд таряа гүрэндэ тушааха гэhэн түсэбөө августын 10-hаа хойшо бэшэ, болзорhoонь урид дүүргэхэ. Тиихэдэ түсэбhөө гадуур 22 миллион пүүд таряа худалдахабди. Харин хамта дээрээ гүрэндөө 100 миллион пүүд таряа тушааха болонобди. Тэрэ тоодо Хальмагай автономно область 7 миллион пүүд таряа, Карачаево-Черкесскэ автономно область 3,8 миллион пүүд таряа тушааха. Тиихэдэ гектар бүриhөө дунда жэшээгээр 60 пүүдhээ бага бэшэ шэниисэ тушаагдаха, худалдагдаха юм.

3. Бүхы ургамалай үрэhэ хэрэгтэй соонь колхоз, совхоз бүхэндэ бэлэдхэжэ хааха, колхознигуудта ажалта үдэртэнь таряа хубааха, ниитын мал ажалда хүсэд хүрэхэ концентрированнэ тэжээл бэлэдхэхэ.

4. Кукурузын ургасын, мүн пропашной, техническэ бусад ургамалай хойноhoo тон наринаар харууhалха, тараанай болон кукурузын ногоон набшын үндэр баян ургаса ургуулха. Кукуруза болон бусад ургамалые hолоомын узуур дээрэ ехээр сэхэ тариха.

5. Нооhо, мяха, hү, үндэгэ бэлэдхэхэ гүрэнэй түсэбые болзорhоонь урид дүүргэхэ. 1957 ондо тушаагдаhанда орходоо 30 мянган центнерээр ехэ нооhо гүрэндэ худалдаха.

6. Колхоз, совхоз бүхэндэ үбhэ, мүн бусад бүдүүн тэжээл бэлэдхэхэ түсэб дүүргэхэ, бэлшээринүүдтэ хэрэгтэй соонь үбhэ суглуулха, тиигээд малай үбэлжэхэ газарта үбhэ тэжээлээ саг соонь шэрэхэ. Таряагаа хадахатаяа хамта поли дээрэхи hолоомо суглуулжа hүрилхэ.

7. Колхоз, совхозуудай ниитын малай эдихэ hайн шанартай силос хүсэд хүрэхөөр бэлэдхэхэ. Нёдондонойхидо орходоо 2,5 дахин ехэ гү, али 5 миллион тонноhoo бага бэшэ силос бэлдэхэ. Тиигэбэл, үнеэн бүхэндэ 15 тонно, эхэ гахай бүхэндэ 4 тонно, хонин бүхэндэ 2,5 центнер силос хүртэхэ байна.

8. Ерэхэ жэлдэ үндэр баян ургаса хуряахын тулада хара таряагаа таатай зохид саг соонь эгээл эрхим, сортовой үрэhөөр, нарин рядтайгаар, мүн хэрээhэлүүлэн тариха, хабар тариха тараанайнгаа бүхы газарые хаhа саг соонь хахалха.

Орооhо таряагаа тон богонихон болзор соо гээлтэ хоролтогүйгөөр хуряахын түлөө, эрхим гэжэ тодорhон таряа амяарлан хуряаха аргые үргэнөөр хэрэглэхын түлөө, таряа гүрэндэ тушааха түсэб болзорhоонь урид нилээд ехээр үлүүлэн дүүргэхын түлөө социалистическэ мүрысөө дэлгэрүүлхыень уряалан, Советскэ Союзай хүдөө ажахын бүхы хүдэлмэрилэгшэдтэ хандanабди.

Эхэ ороноо саашадань бүри ехээр hалбаруулжа бэхижүүлхын тула бүхы хүсэ шадалаа элсүүлээ!

Ставрополиин хизаарай колхознигуудай, совхоз, РТС-үүдэй хүдэлмэрилэгшэдэй, хүдөө ажахын мэргэжэлтэдэй ниитэ суглаанууд дээрэ энэ Хандалга зүбшэн хэлсэгдэжэ абтаа.

КПСС-эй ДЕЛЕГАЦИИН ГДР-тэ ЕРЭЭД БАЙhАН ТУШАА

ГАЛЛЕ, июлиин 9. (ТАСС). Германиин Демократическа Республикада байгаа нүхэр Н. С. Хрущев түрүүтэй Советскэ Союзай Коммунистическэ партиин делегаци үсэгэлдэр үдэшэлэн Галле город ерээ.

Галлен округ ГДР-эй промышленностиин эгээн хүгжэнги округ болоно. Эндэ химическэ, машина бүтээлгын предприятинууд болон промышленностиин бусад hалбаринууд түбхинэнхэй. Мүн эндэ боро нүүрhэн, зэдэй руда абгана. Тиихэдэ хүдөө ажахы hүүлэй үедэ илангаяа түргэнөөр хүгжэнэ.

Галле город hайндэрэйхеэр шэмэглэгдэнхэй. Хаа хаанагүй СССР-эй, ГДР-эй гүрэнүүдэй тугууд далбалзана. Советскэ Союзай Коммунистическэ партиин түлөөлэгшэдтэ зорюулагдан бэшэгдэhэн амаршалгын үгэнүүд ябаhан лэ газарта — городой үйлсэ бүхэндэ харагдана.

КПСС-эй делегациин хүндэлэлдэ Галленэй центральна талмай дээрэ митинг болоо. Митингдэ 200-гаад мянган хүн зон суглараа.

СЕПГ-гэй окружной комитедэй нэгэдэхи секретарь Б. Канен делегациин гэшүүдые амаршалаа.

КПСС-эй ЦК-гэй Нэгэдэхи секретарь Н. С. Хрущев нэрьемэ альга ташалгаар угтагдан сугларагшадта хандаа.

Удаань СЕПГ-гэй ЦК-гэй политбюрогой гэшүүн Г. Рау мүн лэ үгэ хэлээ.

Галлен болон округой ажалшадай, ниитын организацинуудай, эмхи зургаануудай партийна, гүрэнэй түлөөлэгшэдтэй КПСС-эй делегаци митингын hүүлээр уулзажа, хөөрэлдэhэн байна.

***

БИТТЕРФЕЛЬД, июлиин 9. (ТАСС). КПСС-эй ЦК-гэй Нэгэдэхи секретарь Н. С. Хрущев түрүүтэй Советскэ Союзай Коммунистическэ партиин делегаци мүнөөдэртөө Галлен округой ажалшадай ажабайдал, хүдэлмэритэй танилсаа. КПСС-эй делегаци автомашинануута hуугаад, Биттерфельд город ошожо, ГДР-эй химическэ промышленностиин томохон предприятинуудай нэгэн болохо электрохимическэ комбинат хараhан байна.

Советскэ айлшадые хаанашье округой ажалшад тон халуунаар угтаhан, амаршалhан байна. Н. С. Хрущев болон делегациин гэшүүд Биттерфельд город ошожо ябаха замдаа «Нейланд» гэжэ хүдөө ажахын үйлэдбэриин кооперативай таряашадтай хөөрэлдөө.

Электрохимическэ комбинадта митинг боложо, тэрээн дээрэ Н. С. Хрущев үгэ хэлээ. Комбинадай цехүүдые КПСС-эй делегациин хараhанай hүүлээр, комбинадай культурын байшанда суглаан болоо. Химическэ предприятинуудай, машина бүтээлгын заводуудай, химическэ промышленностиин предприятинуудта түхеэрэлгэ хэдэг Галлен округой мянгаад түлөөлэгшэд суглаанда хабаадалсаа.

СЕПГ-гэй окружной комитедэй нэгэдэхи секретарь Б. Кенен суглаа нээбэ.

ГДР-эй химическэ промышленностиин урда ямар зорилгын табигдаад байhан тушаа «Лейна-Верке» предприятиин директор Ширлер хөөрэжэ үгэhэн байна. Хоёр системын экономическа мүрысөөндэ социалистическэ лагериин оронуудай химическэ промышленностиин ямар үүргэ дүүргэдэг тухайнь Ширлер тобшохоноор хөөрэжэ үгөө.

Сугларагшадай нэрьемэ альга ташалгаар угтагдан Н. С. Хрущев үгэ хэлээ.

«Буна-Верке» заводой директор Неллес, хүдэлмэришэн Йон гэгшэд суглаан дээрэ мүн лэ үгэ хэлэбэ.

МОНГОЛ АЙЛШАДНАЙ ХӨӨРЭНЭ...

Монголой Арадай-революционно партиин хүтэлбэрилхы ажал-ябуулагшадай делегаци Сэлэнгын аймагай совхоз, колхозуудаар ябажа, хүдөө ажахын түрүүшүүлэй дүй дүршэлые шэнжэлэн хараа.

Монголой делегаци Сэлэнгын аймагай Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой ажахытай танилсаһанайнгаа һүүлээр, Сэлэнгын хониной совхоз ошожо, тэндэхи машинно-тракторна мастерскойтой, фермэнүүдтэхи мал ажалтайнь танилсаа. Делегациин гэшүүд удаань Тамчын уһалууриин газарые, Селендумын станок бүтээлгын заводые хараһан байна. Монголой айлшад аймагай Тохой тосхондохи заһабарилгын-техническэ станциин, Сталинай нэрэмжэтэ колхозой ажахытай танилсаһанайнгаа удаа июлиин 3-да Улан-Удэ ерэһэн юм. Тэдэнэр республикын культурын хүдэлмэрилэгшэдэй нэгэдэхи съездэ байлсаа. Июлиин 4-дэ делегациин гэшүүдэй олонхинь нютагаа бусаһан байна.

Делегацийе толгойлһон Монголой Арадай-революционно партиин ЦК-гэй секретарь Б. Дамдин, Монголой революционно-залуушуулай ЦК-гэй секретарь Д. Эрдэнэцогт, мүн делегациин бусад гэшүүд Бурят-Монголой АССР-эй 35 жэлэй ойн баярай найрта байлсаад, июлиин 7-до нютагаа бусаа.

Делегациин зарим гэшүүдэй хөөрөөе доро толилбободи.





ЗУРАГ ДЭЭРЭ: 1. Монголой делегацийе толгойлогшо Б. Дамдин (дундань) Сэлэнгын хониной совхозой һаалишан нүхэр Долгоржап Данзановатай хөөрэлдэжэ байна. 2. Сэлэнгын хониной совхозой машинно-тракторна мастерскойн главна инженер нүхэр Н. Е. Медведев Монголой айлшадта ажал хүдэлмэри тухайгаа хөөрэжэ байна.

О. Березновой фото.

Эбтэй бүлэдэ ажаһуунабди

(Монголой Арадай-революционно партиин Баянүлгын аймагай комитедэй секретарь Чахирхан Алблек, ажалшадай депутадуудай Баянүлгын аймагай гүйсэдхэхэ управлениин түрүүлэгшын орлогшо Чакирья Найманбай гэгшэдэй хөөрөөнһөө)

Монголой Арадай Республикын баруун захада Баянүлгын аймагай үргэн уужам тала дайда нэмжыдэг. Энэ аймагта 40 мянга шахуу казах яһатан ажаһуудаг юм. Казах яһатан монгол нүхэдтэйгөө хамта шэнэ социалистическэ ёһоной ажаһуудалда орожо байна. Тэндэ ажаһуудаг казах яһатан Монголой ажалша малша арад зонтой эбтэй һайнаар ажаһууна. Орон соомнай арадай засагай тогтоогүй байхада казахууд хоёр дабхар дарлалта доро тулижа, зобожо байгша һэн. Тиихэдэ нэгэн талаһаа монголой баяшуул, нүгөө талаһаа казах яһатанай нюдарган баяшуул казахуудые дарлан мүлжэдэг байһан юм. Өөһэдынгөө вождьнор Сүхэ Баторай, Чойбалсанай ударидалгаар Монголой ажалшан арадай гартаа буу барижа дарлагшадайнгаа урдаһаа эсэргүүсэн бодоходонь казах яһатаншье мүн лэ бодолсоһон байгаа. Казах, монгол яһатан гар гараа барилсан тэмсэжэ, өөһэдынгөө баяд ноёдые даралсаһан байгаа. Тэдэнэр Советскэ Россиһаа ерэһэн Улаан Армиин сэрэгшэдэй туһаламжаар сагаан гвардеец барон Унгернын бандануудые үгы хэлсээ бэлэй. Монголдо арадай революциин болохо үедэ партизан дайнда хабаадажа наһа бараһан казах яһатанда дурасхаал болгон һаяхан Баянүлгын аймагай түб хото болохо Үлгы гэжэ городто памятник табигдаа. Монголдо арадай засагай тогтоогдоһоной ашаар казах яһатан золтой жаргалтайгаар ажаһуудаг болобо. Мүнөө Баянүлгын аймагта хүдөө ажахын 30 гаран нэгэдэлнүүд эмхидхэгдэнхэй. Казахууд мүнөө үедэ мал ажал эрхилдэг, орооһо таряа таридаг, овощь хуряадаг болоһон байна. Аймагтамнай нютагай промышленностьшье хүгжэнэ. Үлгы городто эдээ хоол буйлуулдаг, эд бараа гаргадаг комбинадууд, тоһоной завод, олзоборилгын артельнүүд ажаллана.

Арадай засагай жэлнүүдтэ казах ажалшад культурна һайнаар ажаһуудаг боложо байна. Сомон бүхэндэ эхин һургуули, Үлгы городто хоёр дунда һургуули ажаллана. Эдэ һургуулинуудта һурагшад казах хэлэн дээрэ ном заалгана. Аймагай центртэ хүгжэмэй драматическа театр байгуулагданхай. Энэ театрта казах драматургнуудай бэшэһэн пьесанууд табигдана.

«Шэнэ ажабайдал» гэжэ газета, «Шэнэ зам» гэжэ журнал казах хэлэн дээрэ хэблэгдэдэг болонхой. Нютагай уранзохёолшод жэл ерэхэ бүри олошоржо байна. 60 наһатай болоһон Ахтан гэжэ поэт арад зонойнгоо дунда хүндэтэй болонхой. Энэ поэдэй бэшэһэн бүхы зохёолнуудынь монгол хэлэн дээрэ оршуулагдажа, һаяхан хэблэгдээ.

Казах яһатан монгол нүхэдтэйгөө хамта орон доторoo социализм амжалтатайгаар байгуулжа байна.



ЗУРАГ ДЭЭРЭ: (зүүн гарһаа) Ч. Алблек, Ч. Найманбай.

Олзо ехэтэй гүрэнэй ажахынууд

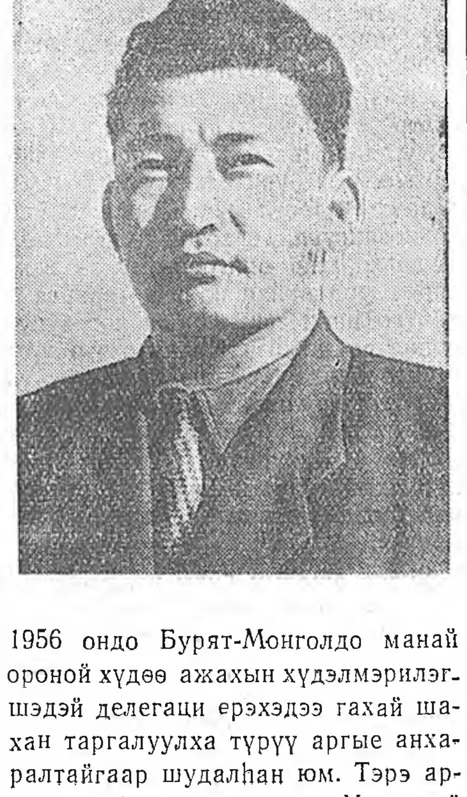
(Монголой Арадай-революционно партиин түб аймагай секретарь М. Сангарагчаагай хөөрөөнһөө)

Манай орондо байгуулагдаһан гүрэнэй ажахынууд ашаг олзо ехэтэй социалистическэ ёһоной ажахы байһанаа гэршэлэн харуулһан байна. Гүрэнэй ажахынуудта ашаг шэмэ ехээр үгэдэг хонид, үхэр мал үсхэбэрилэгдэнэ, таряан ажал эрхилэгдэнэ. Монголой гүрэнэй ажахынууд ажал хүдэлмэреэ советскэ совхозуудай жэшээгээр шэнэдхэн һайжаруулна.

Манай гүрэнэй ажахынууд жэл ерэхэ бүри бэхижэжэ байна. Орон соохи гүрэнэй томохон ажахынуудай нэгэн бологшо Орхоной гүрэнэй ажахые жэшээ болгон хараад үзэе. Энэ ажахын фермэнүүдтэ 25 мянган хонин үсхэбэрилэгдэнэ. Эдэ хонидой хахадынь шахуу нарин нооһотой юм. Эндэхи хонин бүриһөө дунда зэргээр 3 килограмм нооһо абтана. Орхоной гүрэнэй ажахынхид Алтайһаа үүлтэр һайнтай хусануудые асараад, хонидойнгоо үүлтэрые һайжаруулжа байнхай.

Орхоной гүрэнэй ажахынхид Бурят-Монголой хонишодой жэшээгээр хонидоо олоор эхирлүүлхын түлөө тэмсэжэ байна. Гүрэнэй ажахын хүдэлмэрилэгшэд үнгэрэгшэ жэлдэ 100 хонин бүриһөө 92 хурьга абаа. Урда жэлнүүдтэ хурьгадынь олоор үхэжэ, энэ ажахынхид 100 хонин бүриһөө оройдоол 60—65 хурьга абадаг байһан юм. Һүүлэй үедэ гүрэнэй ажахынхид зелёнко тарижа, хонидтоо үгэдэг болоһон байна. Энээнэйнгээ ашаар үнгэрэгшэ жэлдэ хонидһоо нилээд олон хурьга абаа.

Гүрэнэй ажахыда олон һалбаритай ажахы хүгжэнэ. Урдань Монголдо гахай оройдоошье үсхэбэрилэгдэдэггүй байһан юм. Харин һүүлэй үедэ Монголой бүхы гүрэнэй ажахынууд, мүн тэрэшэлэн хүдөө ажахын нэгэдэлнүүдшье гахай олоор үсхэбэрилдэг болоһон байна.



1956 ондо Бурят-Монголдо манай ороной хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдэй делегаци ерэхэдээ гахай шахан таргалуулха түрүү аргые анхаралтайгаар шудалһан юм. Тэрэ аргаяа зүбөөр хэрэглэжэ, Монголой малшад гахайн мяха химда сэнгээр абадаг болоһон байна.

Монголой гүрэнэй ажахынуудта шубуу олоор үсхэбэрилэгдэдэг болобо. Үнгэрэгшэ жэлдэ Зүүн Хуурайн гүрэнэй ажахыда инкубаторна станци байгуулагдаа. Энэ станцида гаргагдаһан дальбараануудые дүтэ шадархи ажахынууд абаашадаг боложо байна. Һаяхан Хитадай Арадай Республикаһаа пекин үүлтэрэй нугаһадай 20 мянган үндэгэ асараабди. Үһанай шубуудые үсхэбэрилхын зорилгоор Зүүн Хуурайн гүрэнэй ажахыда тусхай сөөрэм малтагдажа байна.

Һүүлэй жэлнүүдтэ гүрэнэй ажахынуудта овощь таригдадаг болонхой. Үнгэрэгшэ жэлдэ хэдэ хэдэн ажахынуудта овощиин баян ургаса хуряагдаа. Жэшээнь, Бацумбургын гүрэнэй ажахыда хүдэлдэг нүхэр Долгор гектар бүриһөө 400 центнер капуста хуряажа абаба.

Таряан ажахые хүгжөөхэ, адуу малдаа тэжээл ехээр бэлэдхэхэ асуудалда ехэ анхарал хандуулагдана. Монголой газар дайдада шэниисэ, овёс һайнаар ургана. Мүн тэрэшэлэн манай газар дээрэ кукурузашье һайнаар ургаха байха гэжэ этигэнэбди. Үнгэрэгшэ жэлдэ Тамцыбулагай, Баруун Туруугтахи гүрэнэй ажахынууд гектар бүриһөө олон центнер кукурузын ногоон эшэ набшаһа хуряагаа, мүн кукурузын буурсагыешье абалсаһан байна. Кукурузаар дарагдаһан силосые малда эдюулхэдэ үнеэдэй һүниинь нилээд дээшэлээ. Бацумбургын гүрэнэй ажахын һаалишан нүхэр Авермит үнгэрэгшэ жэлдэ нютагай үүлтэрэй һаамхай үнеэн бүриһөө 1800 литр һү һааһан юм. Энэ һаалишан байгша оной июниин һүүл багта нютагай үүлтэрэй үнеэн бүриһөө 1600 литр һү һаагаа.

Советскэ агрономическа, зоотехническэ наукын туйлалтануудые ажал хүдэлмэридөө хэрэглэһэнэйнгээ ашаар манай ороной гүрэнэй ажахынуудай мал ажалай, таряан ажалай олзо доходынь жэл ерэхэ бүри ехэ болоно.

Манай ороной хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэд, малшад советскэ колхоз, совхозуудай баян дүй дүршэлые баяр баясхалантайгаар халан абаад, ажал хүдэлмэридөө хэрэглэжэ байна.

Шубуудые үсхэбэрилхэ дүршэл

(Гоби-Алтайн аймагай хүдэлмэришэдэй депутаднарай гүйсэдхэхэ захиргаанай түрүүлэгшын орлогшо нүхэр Г. Бадамжавай хөөрөөнһөө)

Танай республикын газар нютагу
даар ябажа, хүдөө ажахын хүдэлмэр
лэгшэдэй түрүү дүй дүршэлтэй тани
сажа, ехээр һонирхобоб. Бурят-Монг
лой түрүү малшадай дүй дүршэл мана
ороной ажахые шэнэ, социалис ёһо
хүгжөөхэдэ илангаяа туһатай байн
Бурят-Монголой республикын колхо
совхозууд малайнгаа ашаг шэмые нилэ
арьбадхаха, ургаса таряанайнгаа гар
сые эрид дээшэлүүлхэ угаа ехэ арга б
ломжотой байна. Мүн тэрэшэлэн үһ
най шубуудые, тахяануудые олоор ү
хэбэрилхэ арга боломжотой.

Шубуу үсхэбэрилгын талаар баа
дүй дүршэлтэй болоһон тухайгаа хө
рэжэ үгэхэ хүсэлэнтэйб. Манай аймага
Батсумбэрэй гүрэнэй ажахы Хитада
Арадай Республикын түрүү гүрэнэ
ажахын жэшээгээр шубуудые үтэ хо
хойгоор эдеэлүүлдэг болоо. Үтэтэ тэжэ
лые бэлдэхын тула иимэ арга хэрэгл
нэбди. 50 сантиметр шахуу гүнзэгы нү
малтаад, тэрээн соогоо бүлеэн уһа хэ
нэйнгээ һүүлээр 1/3 хубиинь адууна
аргал, 2/3 хубиинь хюроогэй хибэдэ
холижо худхаад нүхэн соогоо хэнэбди
Дээрэһээнь 40—50 градус шахуу х
луун уһа адхаһанайнгаа удаа тэрэ х
лисо соогоо мяханай хэды хэршэдэһэ г
үгышье һаа мяханай шүүһэ сүршэн
бди. Удаань тэрэ нүхэеэ элһэ шоройгоо
хушаад, 6—7 хоноулдаг байнабди. Эн
болзорой үнгэрөөд байхада тиимэ нүх
соо хэдэн мянга түмэн үтэ хорхой бэ
болоод байдаг. Иимэ хорхойнуудые т
хяануудтаа үглөө бүри 1—1,5 часа
турша соо тоншуулнабди. Ингэжэ эдеэ
лэхэдэ тахяанууд түргөөр таргалда
үндэгэ олоор үгэдэг байна. Батсумб
рэй гүрэнэй ажахын тахяашан нүхэр Д
Ю-юу 11 мянган тахяа бүриһөө жэ
бүри 180 томо үндэгэ абадаг болоо.

Хүршэ нүхэдэйнгөө туһаламжаар

(Монголой Арадай Республикын Хүдөө ажахын министерствын гүрэнэй ажахынуудые эрхилхэ зургаанай ахалагша зоотехник нүхэр Ж. Цэвээнэй хөөрөөнһөө)



Манай Монгол ороной хүдөө ажахы
мэргэжэлтэд советскэ агрономическа, зо
техническэ наукын туйлалтые анхара
тайгаар шудалжа, ажалдаа хэрэглэн
Манай мэргэжэлтэд һүүлшын хоёр жэл
турша соо Украинаар, Ставрополиин, А
тайн хизаараар, мүн зэргэлээд ажаһуу
Бурят-Монголой республикаар, Читы
Костромской областьнуудаар ябажа, хүд
ажахын түрүүшүүлэй дүй дүршэлтэй т
нилсаа. Үнгэрэгшэ 1957 ондо Буря
Монголдо ерэһэн Монголой хүдөө ажахы
мэргэжэлтэдэй делегаци Зэдын аймага
Борьёогой хониной совхозой ажал хүдэ
мэритэйнь танилсаһан байгаа. Байгш
оной хабар Монголой гүрэнэй ажахынуу
тахи хори гаран хонишон Зэдын аймага
Борьёогой хониной совхоздо ерэжэ, т
абалгын үедэ байлсаа. Тэдэнэр хониды
зүбөөр харууһалха, эдеэлүүлхэ, түлжүү
хэ түрүү аргатай танилсаһан байн
Тэдэ хонишод нютагаа бусаад өөһэдынгө
ажахынуудта Борьёогой хонишодой түр
дүй дүршэлые эдэбхитэйгээр хэрэглэж
ороо. Сагаан Толгойн гүрэнэй ажахын х
нишон нүхэр Готов Борьёогой хонишод
дүй дүршэлые амжалтатайгаар хэрэглэн

Мүнөө Сэлэнгын аймагай колхозуудаа
Сэлэнгын совхозоор, заһабарилгын-техни
ческэ станцинуудаар ябахадаа тэдэ аж
хынуудтахи дүй дүршэлтэй һонирхон т
нилсаабди. Бидэнэр советскэ хүдөө ажахы
хүдэлмэрилэгшэдэй баян дүй дүршэлы
саашадаа амжалтатайгаар хэрэглэхэбди.

ҺАЙН ҺАЙХАН ХАНИ БАРИСААН

(Монголой Арадай-революционно партиин ЦК-гэй секретарь нүхэр Б. Дамдинай хөөрөөнһөө)

Эртэ урда сагһаа хойшо мал ажал эрхилдэг манай арад адуу малаа оронойнгоо гол баялиг гэжэ харадаг байна. Малай хүн бүхэндэ хүртэсын талаар Монголой Арадай Республика дэлхэй дээрэ нэгэдэхи һуури эзэлдэг. Мүнөө үедэ хүн бүхэндэ дунда зэргээр 25 толгой мал хүртэнэ.

Ороноймнай түхэл шарай жэл ерэхэ бүри хубилжа байнхай. Парти, правительствын зүб замаар хүтэлбэрилһэнэй, Советскэ Союзай, арадай демократиин оронуудай ахадүү ёһоор туһалһанай ашаар Монголой Арадай Республика гансашье мал ажал эрхилдэг бэшэ, харин хүдөө ажахын бусад һалбаринуудые промышленность эрхилдэг болоо. Манай ороной промышленностиин хүгжэхэтэй, хүдэлмэришэдэй олошорхотой хамта, арад зомнай улам баян, культурна ажаһуудалтай боложо байна. Литература, искусствошье түргөөр хүгжэнэ.

Монголой Арадай Республика һүүлшын жэлнүүдэй туршада улам һайн хани барисаатай боложо байна. Манай делегацинууд Советскэ Союзда, тэрэ тоодо зэргэлээд ажаһуудаг Бурят-Монголдо оло дахин ерэдэг болонхой. Совет нүхэдэйнгөө дүй дүршэлые шэнжэлжэ, халан абахын зорилгоор партийна, гүрэнэй хүтэлбэрилэгшэд, культурын ажал-ябуулагшад, спортын бүлгэмүүдэй, Монголой залуушуулай революционно Союзай түлөөлэгшэд Советскэ Союзда ерэнэ. Советскэ Союзаар ябахадаа социалистическэ ёһоор эрхилэгдэдэг хүдөө ажахыень илангаяа ехээр һонирхонобди. Манай ороной партийна, гүрэнэй органуудай, малшадай хүдөө ажахын нэгэдэлнүүдэй хүдэлмэрилэгшэд Бурядай республикада ерээд, колхоз, совхозуудаар, машинно-тракторна, заһабарилгын-техническэ станцинуудаар ябахадаа малшад, таряашад болон механизаторнуудай дүй дүршэлые анхаралтайгаар шудална.

Совет ороной хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдэй дүй дүршэл шэнжэлхэ гээшэ шухала болоод байна. Яахадааб гэхэдэ, Монголой Арадай Республикын малшад энэ үедэ хүдөө ажахын бүлгэмүүд болон нэгэдэнэ. Хамтын ажалай булюу һайн байһые малшад нюдеэрөө хаража этигээд, хүдөө ажахын нэгэдэлнүүдтэ олоороо ороно. Оронoймнай бүхы малшадай 44 процентнь нэгэдээ, тарилгын бүхы талмайн 80 шахуу процентнь гүрэнэй мэдэлдэ оронхой.

Малшадай ажахынуудые нэгэдүүлхэ асуудалые зүбөөр шиидхэхын тула Совет орондо ажаһуудаг ахадүү бурят арадайнгаа хүдөө ажахы эрхилхэ баян дүй дүршэлые наринаар шудалжа байнабди. Монгол, бурят арадуудай ажаһуудал, ажахынь урдань адлирхуу шахуу байһан юм.

Бурят-Монголоор ябахадаа хамтын ажалай ашагтай һайн байһые, хүдөө ажахын продуктнуудые абадаг колхозуудай жэл ерэхэ бүри баян шадалтай боложо байһые этигэн хараабди.

Гол түлэб мал ажал эрхилдэг манай арад зон хүдөө ажахын нэгэдэлнүүдтэ орожо, шэнэ социалистическэ ёһоор ажахыгаа эрхилдэг болоходоол, баян, культурна ажаһуудалтай боложо байна. Энэ асуудалые хараадаа абажа, Монголой Арадай-революционно парти ажалша малша арад зоноо тон зүб замаар—социализмын замаар ударидажа ябана.



Манай ороной сомон бүхэндэ хүдөө ажахын нэгэдэлнүүд байгуулагданхай. Хүдөө ажахын нэгэдэлнүүдтэ орогшод ажал хүдэлмэреэ советскэ колхозуудайхидтал адлирхуугаар эмхидхэнэ. Хүдөө ажахын нэгэдэлнүүдэй жэшээтэ Устав баталан абаха, хэхэ ажалай нормо хараалха, хэһэн хүдэлмэриин түлөө ажалта үдэр түлэхэ, хүтэлбэрилхы хүдэлмэрилэгшэдые, бухгалтернуудые бэлэдхэхэ, партийна, гүрэнэй ажалда эдэбхитэйгээр хабаадалсагшадые хүдөө ажахын нэгэдэлнүүдтэ эльгээхэ тухай шухала хэмжээ-ябуулганууд бэелүүлэгдээ.

Хүдөө ажахын нэгэдэлнүүдтэ адуу малайнь тоо толгой олошорно, тарилгынь талмай үргэдхэгдэнэ, ажалша малшадай олзо доходынь ехэ боложо байна. Һүүлшын жэлнүүдтэ советскэ колхозуудай жэшээгээр оронoймнай хүдөө ажахын нэгэдэлнүүд кукуруза тарижа, силос болгон дарадаг болоо. Энээнэй ашаар үнеэдэйнь һүнэй гараса нилээд дээшэлээ, түлнүүдынь үсөөнөөр гарзалдаг болоо, хонидһоо нооһо ехээр абтадаг болобо. Мүнөө үедэ хүдөө ажахын нэгэдэлнүүдтэ байрын гэрнүүд, электростанци, заһабарилгын мастерской, тоһоной завод, бани, магазин, малай фермэ, медицинскэ, ветеринарна пунктнууд, культурно-ажаһуудалай бусадшье гэр байранууд олоор баригдана. Нүүдэл ажаһуудалтай малшадые һууринжуулан түбхинүүлхэ тушаа орон дотор ехэ ажал хэгдэнэ. Һаяын жэлнүүдтэ гүрэнэй туһаламжаар хүдөө ажахын нэгэдэлнүүдэй 150 шахуу тосхон байгуулагдахаар хараалагданхай.

Һаяшаг Сэлэнгын аймагай Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозоор манай делегаци ябахадаа колхозой центрһээ холо ажаһуудаг малшадай культурна эрилтын яажа хангагдадаг тухай асуудалда ехэ анхарал хандуулаа. Тэндэхи колхозой малшад һайнаар түхеэрэгдэһэн культбазадаа зохидоор амарха, ном, газетэ, журнал уншаха, концерт хараха аргатай. Малшадай культурна эрилтэ хангаха энэ түрүү аргые бидэнэр өөһэдтөө хэрэглэхые оролдохобди. Манай Арадай Республикада морёор үбһэ сабшадаг олохон станци байгуулагдаа. Хүдөө ажахын нэгэдэлнүүдэй, үмсын ажалтанай малдаа үбһэ сабшахадань эдэ станцинууд ехээр туһалдаг болонхой. Мал үсхэбэрилэгшэд адуу малдаа үбһэ тэжээл бэлэдхэхэһээ гадна, ажал ехэтэй бусадшье хүдэлмэри хэдэг боложо байна. Энээниие харaадаа абаад, морёор үбһэ сабшадаг станцинуудые хубилгажа, малай-машинна станцинууд болгожо байнабди. Эдэ станцинууд хонидой нооһо хайшалха, үбһэ тэжээл бэлдэхэ, газар хахалха, барилга хэхэ гэхэ мэтэ ажал ехэтэй хүдэлмэри бүтээхэдэнь хүдөө ажахын нэгэдэлнүүдтэ туһална.

Оронойнгоо хүдөө ажахые хүгжөөхэ хэрэгтэмнай гүрэнэй ажахынууд ехэ үүргэтэй байна. Иимэ ажахынууд СССР-эй совхозуудтал адлирхуугаар эмхидхэгдэнхэй.

Мүнөө үеын түрүү техникээр хангагдаһан гүрэнэй ажахынууд түсэбэй ёһоор ажаллахадаа малай үүлтэр һайжаруулхын, таряан ажал ехээр эрхилдэг боложо, шэнэ газар ашаглахын түлөө тэмсэнэ.

Бидэнэр Сэлэнгын аймагаар ябахадаа Карл Марксын, Сталинай нэрэмжэтэ колхозуудаар, Сэлэнгын хониной совхозой, Сэлэнгын заһабарилгын-техническэ станциин ажалтай һайса танилсаха аргатай байбабди. Дээрэ дурсагдаһан газарнуудаар ябажа, хараһан үзэһэн юумэнүүдээ өөрынгөө ороной хүдөө ажахын нэгэдэлнүүдтэ хэрэглэхые оролдохобди.

Ургаса харууһалга, үбһэ хуряалгые зэргэ һайнаар ябуулая!

Түргэн дүүргэхын түлөө

Зунаймнай тэн боложо, үбһэ ногоон шэмэ шүүһэеэ хүсэжэ байна. Эдэ үдэрнүүдтэ аймагай колхозууд үбһэ хуряалгадаа орожо захалаа. Эндэхи «Сибиряк» артельдэ 24 морин, 7 тракторна косилкатай, 26 морин тармууртай, хамта 240-өөд хүнһөө бүридэһэн 10 звено июлиин 2-һоо үбһэ сабшалгада оронхой. Колхоздо түрүүшын 100 гаран га сабшалан сабшагдаад байна. Колхозойхид хамта 1900 гаран га сабшалангай газарһаа 19 мянган центнер үбһэ 35 хүдэлмэриин үдэр соо сабшажа абаха хүсэлэнтэй.

Ю. Угольнов.

Түнхэн.



Иволгын Лазогой нэрэмжэтэ колхозой огородой эдеэн һайнаар ургажа байна. Огородой бригадынхид ургасын хойноһоо эрхим һайнаар харууһална. Илангаяа залуу тракторист Леонид Астраханцев ургаса харууһалгада эдэбхитэй оролдосотойгоор ябана. Тэрэ халаанайнгаа даалгабарине 150—200 процент дүүргэдэг заншалтай. **Зураг дээрэ:** тракторист Леонид Астраханцев капустын ургасада зурууд хоорондын элдүүрилгэ хэжэ байна.

Н. Дамбаевай фото.

Мүрысэн ажаллахаар шиидэнхэй

Манай «Знамя Октября» колхозойхид (Байкало-Кудара) байгша ондо үбһэ хуряалгада нёдондонойхиһоо арбаад шахуу үдэрөөр урид орохонь. Энэ жэлдэ колхоздомнай үбһэ тэжээл бэлдэхэ, тус тустаа 15—16 хүнһөө бүридэһэн 10 бригада эмхидхэгдээ.

Артельнай бүхыдөө 1700 шахуу гектар сабшалангай газарһаа 17 гаран мянган центнер үбһэ хуряажа абахаар хараална. Үбһэ сабшалга, хуряалгаяа богони болзорто, эрхим шанартайгаар дүүргэхын тула колхозой правлени, партийна организаци хуряалгын бригада, косилкашан, тармууршан, хажууршан бүхэнэй хоорондо социалистическэ мүрысөө эмхидхэжэ, дүнгыень 10 хоноод лэ гаргажа байха юм. Мүрысөөндэ илагшадта дамжуулгын улаан тугхануд, нэгэдэхи—100 түхэригэй, хоёрдохи—75 түхэригэй мүнгэн шан барюулагдажа байхаар тоггоогдонхой. Гадна, үбһэ хуряалгын үедэ колхознигуудай дунда ниитэ-политическэ, ойлгуулламжын хүдэлмэри саг үргэлжэ ябуулжа байха агитаторнууд томилогдоо.

Тиигэжэ колхозойхиднай хуряалгын түрүүшын үдэрһөө ажал хүдэлмэреэ эмхитэйгээр ябуулжа, хүн бүхэн үдэр халаанайнгаа даабарине заатагүй дүүргэжэ, һайн шанартай үбһэ тэжээл элбэг ехээр бэлдэхын түлөө эршэмтэйгээр тэмсэхэнь.

Б. Мониев, колхозой парторганизациин секретариин уялга дүүргэгшэ.

Хоёрдохёо элдүүрилжэ эхилбэ

Сталинай нэрэмжэтэ колхоз (Мухаршэбэр) энэ жэлдэ 5 мянган гектарта ороoһото ургамал тариһан байна.

Мүнөө ургасын гараса һайн. Илангаяа шэмэтэ һайн тэжээл—кукурузада тусгаар анхарал хандуулагдана. 200 гектар газарта квадратно-гнездовой аргаар кукуруза таригдаһан байгаа.

Кукурузынгаа бүхы талмайда зурууд хоорондын элдүүрилгэ нэгэ тээшэнь хээд, 50 гектарта хоёр тээшэнь хээд байнхай. Эдэ үдэрнүүдтэ колхозой механизаторнууд кукурузынгаа газар хоёрдохёо элдүүрилжэ эхилбэ.

Мүн эндэ ажахын тоосоондо оруулагдаһан һурагшадай бригада 20 гектарта кукуруза таряад, ургасыень харууһална. Кукуруза шииг нойто элбэгтэй, үрэжэлтэй газарта, хаһа соогоо таригдаһан байгаа. Зурууд хоорондын элдүүрилгэ заабариин ёһоор хэгдээд, уһалагдаад, мүнөө кукурузань 60 сантиметр үндэртэй болобо.

— Һурагшад агротехническэ заабариин ёһоор кукуруза тарижа, ургасыень эрхимээр харууһална. Тэрэнние тарихадаа нүхэн бүридэ органо-минеральна үтэгжүүлгэ оруулаад, саг соонь уһалһан юм. Тиимэһээ ургамалынь угаа һайнаар гарана,—гэжэ колхозой түрүүлэгшэ К. А. Перевалов зугаална.

Тус бригадынхид гектар бүриин 300 центнер эшэ набшаһа абаха уялгатай.

М. Николаев.

Ургасын буртаг үбһэ сэбэрлэнэбди

Манай «Советская Россия» колхозойхид 1386 гектар газарта ороoһо тарянай болон бусад ургамалай буртаг үбһэ, үрмэдэһэ түүжэ сэбэрлээд, зарим газартань ургасын зурууд хоорондохине элдүүрилэнхэй. Шэниисын, хара тарянай 1300 гаран гектар ургасые буртаг үбһэ, үрмэдэһэнһөө сэбэрлэхэ хүдэлмэридэ һургуулиин һурагшад, багшанар, гэрэй эзэн эхэнэрнүүд, мүн һаалишад, хонишод сүлөөтэй сагтаа эдэбхитэйгээр хабаадалсаа. Мүнөө һаянай хура бороо яһала орожо, тарянаймнай ургаса нилээд һайжаржа байнхай.

Гадна, 64 га хартаабхын тарилгые хоёр дахин борнойлжо дүүргээбди. Иигээд хартаабхаяа уһалжа, зурууд хоорондохи газарыень тракторна культиватораар элдүүрилжэ захалхамнай. Мүн һаяар Саянтын станциһаа 20—30 тонно суперфосфат асаржа, наран сэсэг, кукурузынгаа ургасада нэмэлтэ тэжээл оруулхаар харааланхайбди.

И. Пестерев, колхозой Тарбагатай. түрүүлэгшэ.

Сэлэнгын аймагта

8 һарын түсэб дүүргэбэ

Аймагай киномеханигууд үнгэрһэн хахад жэл соо һайнаар хүдэлмэрилжэ гараба. Тиигэжэ ажалшадта кино харуулжа, мүнгэн олзо оруулха найман һарынгаа түсэб уридшалан дүүргэбэ. Аймагай центртэ хүдэлдэг киномеханик нүхэр Дымбрылов кино харуулгаар ажалшадай эрилтые һайнаар хангана.

Аймагай колхозуудаар кино харуулагшад нүхэд Гафиева, Лосев, Короткова, Шишмарева гэгшэд хабарай тарилгын үедэ колхозуудай полевой стануудта ерэжэ, саг соонь кино харуулаа. Үнгэрһэн июнь һарада эдэ киномеханигууд даалгабаряа 160 процент хүрэтэр дүүргэһэн байна.

Болбосоролой аттестат абаба

Галуута-Нуурай түмэр замай станци дээрэ хүдэлмэришэн залуушуулай үдэшын дунда һургуули хүдэлмэрилдэг юм. Энэ һургуулида түмэр замай предприятинуудта ажалладаг хүдэлмэришэд һуралсана. 1957—1958 оной һуралсалай жэлдэ 12 хүн тус һургуули дүүргэжэ, болбосоролой аттестадуудые абаба. Тэдэнэй дунда электростанциин мастернууд Брюзгин, Рябов, паровозно депогой хүдэлмэришэн нүхэр Белокрылецкий гэгшэд һайнаар һуралсажа гараа. Тус һургуули дүүргэгшэдэй олонхинь институдуудта һураһаяа бэлдэжэ байна.

Агитаторнууд хөөрэлдөө үнгэргэнэ

Тельманэй нэрэмжэтэ колхозой партийна эхин организациин агитаторнууд КПСС-эй ЦК-гэй июньскэ Пленумэй шиидхэбэреэр колхознигуудай дунда хөөрэлдөө үнгэргэнэ. Жэшээнь, агитатор нүхэр Воробьев «Шэнэ зам», «Хуурай добо» гэжэ нютагуудта байрладаг малшадай дунда КПСС-эй ЦК-гэй тус Пленумэй материалнуудаар хэдэн удаа хөөрэлдөө хэһэн байна. Агитаторнууд нүхэд В. С. Раднаев Ц. Б. Аюшеев хоёр мүн энэ асуудалаар хөөрэлдөөнүүдые даалгагдаһан участогуудтаа эмхидхэһэн байна.

Б. Бальчинов.

Хоца Намсараевай суглуулагдамал зохёолой 2-дохи том

Бурят-Монголой номой хэблэл бурядай хуушанай уранзохёолшо Хоца Намсараевай суглуулагдамал зохёолой 2-дохи том хэблэлһээ гаргаба.

Энэ том соо 1924—1957 онуудай туршада уранзохёолшын бэшэһэн шүлэгүүд, 1926—1944 онуудай туршада зохёоһон поэмэнүүд оронхой.

Мүнөө Х. Намсараевай суглуулагдамал зохёолой 3-дахи номынь хэблэгдэхээр бэлэдхэгдэжэ байна.

С. Барер.

Малдаа тэжээл ехээр бэлэдхэхын түлөө тэмсэнэ

Курумканай Ленинэй нэрэмжэтэ колхоздо 40 хүн набшаһата тэжээл бэлдэлгэдэ ябажа, 2 үдэрэй туршада 150 центнер бэлдэбэ. Энэ жэлдэ хонин бүридэ 1 центнер гэхэ гү, али хамтадаа 350 тонно набшаһата тэжээл бэлдэгдэхэ юм.

Һаядаа үбһэ сабшажа эхилхэнь. 14 звеноһоо бүридэһэн 6 бригада үбһэ сабшалгада хүсэд бэлдэнхэй. Нёдондонойхидо орходоо 10 үдэрөөр урид үбһэ сабшалгаяа дүүргэхэ түсэбтэй.

О. Бадмаев.

* * *

Курумканай Калининай нэрэмжэтэ колхоздо 17 звено үбһэндэ оробо.

Мүнөө Хүнтэй гэжэ нютагта 3 тракторна сенокосилка, морин сенокосилка, гар хажууршад түрүүшын 100-гаад гектар сабшаба.

Ургасатай һайн газарһаа гектар бүриин 12 центнер үбһэн абтана.

Тус колхозойхид үбһэ хуряалгаяа нёдондонойхиһоо 10 үдэр урид дүүргэхээр шиидэнхэй.

О. Бодонов.

Чехословакиин Коммунистическэ партиин ЦК-гэй Нэгэдэхи секретарь А. Новотный СССР-тэ айлшалһаар

КИЕВ, июлиин 9. (ТАСС). Украинын ниислэл хотодо айлшалжа ябаһан КПЧ-гэй ЦК-гэй нэгэдэхи секретарь, Чехословакиин Республикын Президент А. Новотный, тэрээнтэй хамта ябалсаһан Чехословакиин гүрэнэй болон партийна ажал-ябуулагшад июлиин 9-нэй үглөөгүүр «Точэлектроприбор» заводто орожо хараа. КПСС-эй ЦК-гэй Президиумэй гэшүүндэ кандидат, КПСС-эй ЦК-гэй секретарь П. Н. Поспелов, Украинын КП-гэй ЦК-гэй нэгэдэхи секретарь Н. В. Подгорный, Украинска ССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Д. С. Коротченко, мүн СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшын орлогшо М. П. Тарасов, Украинын Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Н. Т. Кальченко болон тусхай тушаалта бусад хүнүүд нүхэр А. Новотныйтай хамта ябалсаһан байна.

Предприятиин бүхы коллектив нүхэр А. Новотные, Чехословакиин бусад айлшадые хүндэтэйгөөр угтаа. Нүхэр А. Новотный, тэрээнтэй хамта ябалсагшад цехүүд соогуур ябажа, Чехословакине гитлеровскэ булимтарагшадһаа сүлөөлгэдэ олонхинь хабаадалсаһан хүдэлмэришэдтэй хани ёһонойхёор хөөрэлдөө.

Нүхэр А. Новотный, тэрээнтэй хамта ябалсагшад заводой хүдэлмэришэдтэй, алба хаагшадтай болон инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэдтэй амаршалалсаһанай һүүлээр нэгэ колхоздо ошохоор мордобо.

* * *

Нүхэр А. Новотный, тэрээнтэй хамта ябалсагшад «Точэлектроприбор» гэжэ Киевскэ заводто ябаһанайнгаа һүүлээр июлиин 9-дэ Киевһээ холо бэшэ һуудаг «Жовтень» гэжэ колхоздо ошобо.

Колхознигууд айлшадые тон баяртайгаар угтаа. Чехословакиһаа ерэһэн нүхэд, тэрээнтэй хамта ябалсагшад артелиин олон һалбарита баян ажахытай танилсаба. Айлшад һаяар хуряажа эхилхэеэ байһан хара тарянай, шэниисын талмай дээрэ ошожо хараад, үрэ жэмэстэ сад, һүнэй фермэ, энэ жэлдэ колхозой худалдажа абаһан тракторнуудай, комбайнуудай болон хүдөө ажахын бусад машинануудай байһан механизациин хашаа соо орожо хараһан байна.

Колхозой правлениин байшан соо айлшадта үдын эдеэлэлгэ хэжэ хүндэлөө.

* * *

КИЕВ, июлиин 9. (ТАСС). Июлиин 9-нэй үдын хойто тээ советскэ Украинын ниислэл хото — Киевтэ советско-чехословатска хани барисаанда зорюулагдаһан митинг болобо.

Улаан тугуудые, А. Новотныйн, Н. С. Хрущевой, К. Е. Ворошиловай портредүүдые, баглаа сэсэгүүдые бариһан киевэйхид республиканска стадион дээрээ суглараа.

Украинын КП-гэй Киевскэ обкомой нэгэдэхи секретарь П. Е. Шелест митинг нээбэ.

«Ленинская кузница» заводой слесарь Т. Г. Пономаренко, Украинын элитэ поэт Максим Рыльский, Васильковско районой Ильичын нэрэмжэтэ колхозой звеновод, Социалистическэ Ажалай хоёр дахин Герой О. К. Диптан Чехословакиин айлшадые халуунаар амаршалаа.

Чехословакиин компартиин ЦК-гэй Нэгэдэхи секретарь, Чехословакиин Республикын Президент Антонин Новотный, КПСС-эй ЦК-гэй Президиумэй гэшүүндэ кандидат, Украинын КП-гэй ЦК-гэй нэгэдэхи секретарь Н. В. Подгорный митингдэ хабаадагшадта нэрьемэ альга ташалгаар угтагдан, үгэ хэлэһэн байна.

Украинын Коммунистическэ партиин Центральна Комитет, Украинска ССР-эй Верховно Соведэй Президиум болон Министрнүүдэй Совет үдэшэлэнинь нүхэр Антонин Новотныйн хүндэлэлдэ уулзалга хээ.

Үнэн зүрхэнэй хани барисаачай оршон байдалда үнгэрһэн уулзалгын үедэ үгэ хэлэлгэн болоо.

Республикадамнай эрдэм шэнжэлэлгын комплексно институт эмхидхэгдэбэ

Соёлой институт, СССР-эй Наукануудай академиин Зүүн Сибиринн филиалай Бурят-Монголой группа хоёрой һуури дээрэ СССР-эй Наукануудай академиин Сибириин отделениин президиумэй мэдэлтэй байхаар эрдэм шэнжэлэлгын комплексно шэнэ институт нээхыень гуйжа, КПСС-эй Бурят-Монголой обком, Министрнүүдэй Совет СССР-эй Наукануудай академиин Президиумдэ хандаһан байгаа.

КПСС-эй Бурят-Монголой обкомой, Министрнүүдэй Соведэй гуйлтые СССР-эй Наукануудай академиин Президиум хаража үзөөд, манай республикада Академическа шэнэ институт байгуулха гэжэ тогтообо. КПСС-эй ЦК-гэй наукануудай таһагаар, РСФСР-эй Министрнүүдэй Соведээр энэ шиидхэбэри һайшаагдаа.

Урдын соёлой институдта орходоо, шэнэ институт манай республикын үйлэдбэриин хүсэнүүдые саашадань хүгжөөхэ асуудалнуудые шэнжэлхэ байна. Бурят арадай хэлэ бэшэг, уран зохёол, арадай аман зохёол, түүхэ, этнографи болон искусствын, республикын арадай ажахын саашанхи хүгжэлтын теоретическэ, практическа асуудалнуудые шэнжэлхэ эрдэм шэнжэлэлгын комплексно томохон институт болохо юм. Шэнэ комплексно институт гуманитарна наукануудай таһагуудай хажуугаар экономико болон географиин, геологи болон химиин, биологи болон газарай хүрьһэ шэнжэлэлгын таһагуудтай, лаборатори болон хамһабариин бусад эмхи зургаануудтай байха.

Республикын үйлэдбэриин хүсэнүүдые хүгжөөхэ, республикын социалистическэ үйлэдбэрине хубаарилан табиха асуудалнуудые, экономикын асуудалнуудые экономико болон географиин таһаг-шэнжэлхэ юм. Мүн энэ таһаг республикын арадай ажахые хүгжөөлгын научна үндэһэ һуури табиха, республикын, тэрэнтэй зэргэлжэ байһан областьнуудай физическэ болон экономическа географиин теоретическэ шухала асуудалнуудые, байгаалиин баялигуудые шэнжэлхэ, үйлэдбэриин түрүү дүй дуршэлые олоной дунда нэбтэрүүлхэ, аймагуудта научна экспедици эмхидхэхэ үүргэтэй.

Манай республикада ашагта малтамалнуудай нөөсые бэдэржэ олохо хэрэгтэй үндэһэн болохо теоретическэ, туршалгын экспедиционно шэнжэлэлгэнүүдые геологи болон химиин таһаг хэхэ юм. Мүн ашагта малтамалнуудые бэдэрэлгын бэлэн, һайн аргануудые тодоруулха, арадай ажахын элдэб һалбаринуудта, ургамалай минеральна түүхэй эдтэ химическэ шэнжэлэлгэнүүдые эмхидхэхэ байна.

Республикын ан арьяатанине, ургамалые, газарайнь хүрьһэ шоройе, тэрэнэй үрэжэлые шэнжэлхэ, хүдөө ажахын ургамалнуудые хаана тарихада һайн бэ гэжэ биологи болон хүрьһэ шэнжэлэлгын таһаг тодоруулха юм.

Республикын арадай ажахые, культурые саашадань хүгжөөхэ хэрэгтэ энэ институт горьтойхон түлхисэ үгэхэ байна. Ороной зүүн районуудай үйлэдбэриин хүсэнүүдые бүри түргэнөөр хүгжөөхэ талаар Парти, Правительствын табиһан зорилгонуудые бэелүүлгэдэ энэ институт туһалха юм.

Б. Буянтуев, СССР-эй Наукануудай Академиин Зүүн-Сибириин филиалай Бурят-Монголой группые хүтэлбэрилэгшэ геологическа эрдэмэй кандидат.

Жолоошо Будажап

Колхозой правлениин газаа хөөрэлдэжэ байтарнай үйлсын нүгөө захаһаа шэб шэнэхэн «ГАЗ-51» маркын автомашина ерэжэ, бидэнэй тушаа зогсошобо. Кабина сооһоонь нарихан үндэр аад, шириг шамбай бэетэй, хараха янзада хори гаража ябаһан номгон даруу зантай жолоошо гаража, машинынгаа мөөрэнүүдые үдьхэлэн, энэ тэрэ юумыень харааша лһанайнгаа удаа манда дүтэлэн ерэжэ бидэнтэй мэндэшэлсэбэ.

— Зелёнкын үрэһэ зөөжэ дүүргэбэб. Үдэшэ болотор машинаяа тоһодожо, шалгахамни. Эртын һэрюундэ ябаха һанаатайб, путевкыемни үгыт,—гэжэ колхозой түрүүлэгшын орлогшо Мансаран Намсараевта хандаба.

— Абыш, абыш. Үглөөдэр «Уляаһата», «Баруун», «Зүүн» голнуудайнгаа малшадта шэнэ газетэнүүдые, 5 хоногойнь ажалай даалгабари, малдань хужар абаашажа үгэхэ болоолши даа. Ябууд һү һаалгын мэдээ абаад ерээрэй,—гэжэ нүхэр Намсараев жолоошодо бэшэ, харин ямар нэгэн тоо бүридхэлшэдэ даалгабари үгэжэ байһан мэтээр хэлэбэ.

— Энэшни,—гэжэ М. Намсараев хараа дальда орохоо ябаһан машина тээшэ хургаараа заагаад, иигэжэ үргэлжэлбэ, —гансашье колхоздоо бэшэ, харин аймагта түрүү жолоошодой зэргэдэ гараа. Юрэдөө бүхы жолоошод Будажап Гуржаповтай адли байгаа һаа, автомашинанууд хоёр тэды ехэ туһа хүргэхэ байгаа. Машинаяа саг үргэлжэ шалгажа, тоһодожо ябадаг зантай. Хараба бээзэт, үдэрэй халуунда мотор халаха гэжэ, эртын һэрюундэ ябахам гэнэ. Иимэл урагшаа һанаатай жолоошо юм.



Зураг дээрэ: жолоошон Б. Гуржапов счетовод Б. Шагдуржаповһаа путевко абаад, замдаа гарахаяа байна.

Д. Амуровай фото.

Үглөөдэрынь үдэ багта «Дабаанай» һаалиин гүүртэдэ ошоод байтарнай үнөөхил «ГАЗ-51» машина хүрэжэ ерэбэ. «Будажап ха юм даа, хужар асарба ёһотой» гэжэ гүүртынхид хэлсээд, жолоошые угтан газаашаа гарабад. Хэдэн мэшээг хужар буулгажархёод, нэгэ багса газетэ, «Хүдөө ажахын үйлэдбэри» гэһэн журнал гэртэ оруулжа, «ёһотойл һонин газетэ асараaб, КПСС-эй ЦК-гэй Пленум дээрэ нүхэр Н. С. Хрущевой хэһэн элидхэл, тэрэ элидхэлээр абтаһан тогтоол энэ газетэ соо бии. Юрэдөөл шэнэ һонин бии даа» гэжэ хөөрэнэ.

Һүүлшын Пленумэй удхашанарые малшадта тобшо тэдыгээр хөөрэжэ үгэһэнэйнгөө һүүлээр һаалишадай 10 хоногто һааһан һүнэй данса хаража, гүүртые даагшаһаа мэдээ абаад, табан хоногойнь даалгабари үгэбэ.

— Һү һаалгаяа мүнөө ехээр нэмэхэ гээшэ угаа шухала байна. Һү ехые худалдаха бүреэл колхознай баяжаха, колхознигуудай шадалтай болохо гэжэ таанад һайн мэдэнэт. Бишье таанадта бүхы шадалаараа туһалхаб, гээгдэжэ ябаһан колхозоо түрүү зэргэдэ гаргахын тула бултадаал оролдохо болообди,—гэжэ Будажап Гуржапов малшадта хэлээд, машинадаа һуужа, хараа далда орошоо һэн.

* * *

Һаалишад залуу жолоошоной асарһан газетэ, журналнуудые һонирхон хараха зуураа, тэрээнэй оролдосотой һайн ажал тухай иигэжэ хөөрэлдэбэ:

— Манайшни Будажап һүни үдэрые, үбэл зунине илгадгүй мандаа «хүхэ морёороо» хүрэжэл ерэдэг юм. Ерэхэ бүридөө үзэһэн дуулаһан һониноо хөөрэжэ үгэдэг зантай. Хүнэй захяа дүүргэнгүй орхидоггүй, заал һаа дүүргэхые оролдодог байха. Колхозой хүтэлбэрилэгшэдһөөшье сухарингүй, бүтээжэл һаладаг. Тиимэл хадань залуу жолоошёо сомонойнгоо Соведтэ депутадаар һунгаа ха юм бибди.

Будажап Гуржапов өөрынгөө оролдосотой, үнэн сэхэ, жэшээтэ ажалаар, зугаатай хүхюун зангаар колхозойнгоо гэшүүдэй дунда хүндэтэй болонхой. Нүхэр Гуржапов энэ жэл партиин гэшүүндэ кандидат болгогдон абтаа. Ториин аймагай жолоошодой хамтын ехэ суглаанай тээсгэн болоходо, тэрэ аймагай гүйсэдкомой «Хүндэлэлэй грамотаар», үнэтэ бэлэгүүдээр шагнагдаа. Мүн колхозойнгоо хүндэлэлэй самбар, дэбтэртэ бэшэгдэнхэй.

Ториин аймагай «Улаан Октябрь» колхозой жолоошо Будажап Гуржапов ажал хүдэлмэридөө иигэжэ жэшээ харуулан хүдэлжэ, республикынгаа 35 жэлэй ой угтаба.

Д. Аюшеев, манай корреспондент.

Хойто зүгэй толон Москва дээрэ үзэгдэбэ

Июлиин 8-най һүни Москва дээрэ хойто зүгэй ехэ толон үзэгдөө. СССР-эй Наукын академиин Астрономическа соведэй научна хүдэлмэрилэгшэд һүниин тэн багаар 3-дахи хэмэл одоной ниидэхые хараха гэжэ бэлэдхээд байтараа, тэнгэридэ ногоон, ягаан үнгэтэй ялагар зурууд толоной бии болоһые гэнтэ хараба.

—2—3 минута үнгэрөөд байхада, энэ зурагар тоолонгууд улам ехэ боложо, Москва дээрэхи тэнгэрине бүрхөөгөө гэжэ тэндэ байһан Р. Л. Хотинок хөөрэнэ. 12 час 12 минутада хойто зүгэй энэ толон ехээр бууража эхилээ.

Энэ һүни Москвагай эрдэмтэд 3-дахи хэмэл одые абажа гараһан ракетын зураг абахаһаа гадна, Москва дээрэ үзэгдэһэн хойто зүгэй толоной хэдэн зураг абаһан байха юм.

Москва шадарай нютагуудта хойто зүгэй толон илангаяа зунай үедэ тон үсөөн үзэгдэдэг гэжэ СССР-эй Наукын академиин эрдэмтэд ТАСС-эй корреспондентдэ тайлбарилаа. Наранай шарасын шангадаһан дээрэһээ энэ толон мүнөө үзэгдөө гэжэ тэдэнэр хэлээ.

(ТАСС).

Шэлээр олон зүйл хэнэ

Химическэ промышленность улам ехээр хүгжөөхэ талаар советскэ хүнүүдэй урда шэнэ зорилго табигданхай.

Шэл шаналга химическэ промышленностиин гол һалбаринуудай нэгэн болоно. Хэнэйшье мэдэхээр, шэл гээшэ арадай ажахыда ехээр хэрэглэгдэдэг промышленна шухала хэрэгсэл юм. Наука, техникын хүгжэхэтэй хамта элдэб орёо нарин приборнуудта эрхим һайн шанартай шэл хэрэглэгдэдэг болоо. Советскэ эрдэмтэд химическэ олон ондоо бодос бүйлуулан хэрэглэжэ, элдэб олон зүйлэй шэл шанаха шэнэ технологи зохёоно.

Химическэ составайнгаа талаар шэл бүхэн барандаа адли байдаггүй. Жэшээнь, рентгенэй аппарадта хэрэглэгдэдэг шэл бусад приборнуудайхиһаа тусгаар ондоо составтай байдаг. Электровакуумна болон бусад орёо приборнуудта хэрэглэгдэдэг лампын, мүн бэшэшье шэл тусгаар ондоо шанартай байха юм. Тиимэ шэл бүйлуулан шанахадаа платина, молибден, вольфрам, зэд гэхэ мэтын металл холилсожо, ямаршье температура даахa шанартай болгодог байна.

Шэл хэрэглэхэгүй һалбари гэжэ үгы шахуу. Авиационно, автомобильна, электрическэ, мүн бусадшье промышленность эгээл һайн шанартай шэл хэрэглэдэг байна. Тиимэһээ манай эрдэмтэд өөрын тусгаар шанартай шэл бүтээжэ, ургамалай амидаралда ехээр нүлөөлдэг, наука, техникэдэ хэрэгтэй тусхай гэрэл гаргажа абадаг болоо.

Ажалшадай ажаһуудалай хэрэгсэлдэ шэл үргэнөөр хэрэглэгдэнэ. Элдэб янзын амһарта олоор гаргагдана, гоёолтын зүйл хэгдэнэ. Техническэ хэрэгсэлэй талаар һүүлэй жэлнүүдтэ шэнэ амжалта түйлагдаа. Хүйтэнэй сагта мульһэ хүргэхэгүй, сэнтэхэшьегүй шэлнүүд бии болгогдоо. Тиихэдэ сохиходо тэһэрхэгүй, абяа шэмээ табихагүй сталинит, прииплекс гэхэ мэтын шэл гаргагдаа.

Химическэ промышленностьда түмэрөөр хэгдэһэн деталь түргөөр жэбэржэ, хэрэгһээ гарадаг байна. Мүнөө тэдэ деталь, илангаяа шэнгэн зүйл гоожуулха хоолойнууд шэлээр хэгдэдэг болоо.

Шэлэй утаһан техникэдэ тон үргэнөөр хэрэглэгдэдэг болонхой. Мүн кварцева шэл 1000 градус халуунда хайладаггүй тулӑдаа техникын хүгжэлтэдэ ехэ үүргэ дүүргэхэ байна. Микропровод гээшэ хүнэй үһэнһөө 10 дахин нарин юм. Тэрэ проводто шэлээр изоляци хэхэ шэнэ арга энэ жэлдэ олдоһон байна.

В. Попов, Улан-Удын шэлэй заводой инженер.



Улан-Удын шэлэй заводой мастер Александр Ступаков эрхим шанартай шэл үгэдэг болонхой. **Зураг дээрэ:** нүхэр Ступаков ажаллажа байна.

Л. Хайдуровай фото.

Улам үүсхэлтэйгээр ажаллана

Байкало-Кударын аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой һаалишад жэл ерэхэ бүри һү ехээр һаана. Тус артель нёдондо эдлүүриин газарай 100 гектар бүридэ 153 центнер һү абаһан байгаа. Харин энэ жэлэй үнгэрэгшэ 6 һара соо эдлүүриин газарай 100 гектар бүридэ 97 центнер гэхэ гү, али үнеэн бүриһөө дундa зэргээр 963 литр һү һаагаа.

Эндэхи һаалишад мүнөө жэлдэ һаамхай үнеэн бүриһөө 2000 литр һү һааха уялга абанхай. Үнгэрэгшэ зургаа һарын дүн хараад үзэхэдэ, тэдэнэр энэ уялгаяа дүүргэхээр байна. Жэшээнь, һаалишан П. Орлова үнеэн бүхэнһөө 1134 литр, В. Белоусова 1070 литр һү һааба.

М. Конев, зоотехник.

Культурын шэнэ эмхи зургаанууд

Культураяа хүгжөөхын түлөө асуудалай мүнөө табигдаад байхада Прибайкальска аймагай ажалшад энээниие бэелүүлхын түлөө шармайн оронхой. Һүүлэй үедэ эндэ Культурын шэнэ байшангууд баригдажа, ашаглалгада оруулагдаа. Турунтаево тосхондо хүүгэдэй библиотекэ нээгдэжэ, республикынгаа 35 жэлэй ойе хүүгэд шэнэ библиотекэдээ угтаба.

Мүн «Свободный путь» колхоздо хүдөөгэй клуб, Мостовко тосхондо хүдөөгэй библиотекэ шэнээр нээгдээ.

Г. Ильин.

Станок бүтээгшэдэй амжалта

Модо хюрөөдэдэг станогуудые бүтээдэг Селендумын заводой коллектив хахад жэлэйнгээ түсэб 108 процент дүүргээ. Тиихэ зуураа, эндэхи заводойхид 150 мянга гаран түхэриг гүрэнэй мүнгэ алмаһан байна. Гадна, энэ жэлдэ бүтээһэн продукциингаа өөрын үные 4 процентээр доошолуулха түсэбөө 18,5 процент хүрэтэр дүүргээ.

Заводой хүдэлмэришэд июль һараһаа эхилжэ «ЦБ-4» маркын шэнэ станок бүтээжэ эхилбэ. Коллективэйнгээ дунда дэлгэрһэн социалистическэ мүрысөөндэ механическа цехынхид түрүүлжэ ябана. Жэлэй эхинһээ хойшо һайнаар хүдэлмэрилһэнэйнгөө түлөө тус коллективэйхид заводойнгоо дирекциин, партийна эхин организациингаа дамжуулгын Улаан туг абаһан байна. Токарьнууд Константин Хайленко, Иван Ахманеев, фрезеровщигууд Александр Башлиев, Сергей Гусляков гэгшэд һайнаар хүдэлмэрилнэ. Эдэ нүхэд халаанайнгаа нормые хододоо 150—200 процент дүүргэдэг. Мүн шудхалгын цехтэ ажалай үндэр бүтээсэ түйладаг хүдэлмэришэд олошорно. Шэрэм шудхалга дээрэ хүдэлмэрилдэг Татьяна Федотова, Фарзя Латыпова халаанайнгаа нормые 150 процентһээ бага бэшээр дүүргэдэг болоо.

Б. Гудоржиев.

Сэлэнгэ.

Сэсэн шубуун

(Натуралистын тэмдэглэл)

Гэрэй хушалта доро ехэ зохидхон газарта шаархай шубууд уурхайлба. Гэрэй хушалта шоройгоор хэгдэһэн туладаа тэрээн дээрэнь элдэб ногоон ургашаһан байгаа. Бороо хураһаа, элдэб аюулһаа дальбараанууд найдамтайгаар далдалагдаһан байбашье, уурхай соонь булуудханууд олошоржо, тэдэниие ехэ зобоодог болобо ха.

Булуудхада хазуулһан дальбараанууд тэсэжэ ядан, уурхай соогоо тэршэлжэ байһаар доошоо унашадаг болоо.

Заахан шубуудай зобожо байхые хараад, туһалха гэхэдээ ямаршье арга хэхээ мэдэхэгүй байшабаб. Энэ шабар шалатай, шорой оройтой гэр соо булуудхада хазуулжа, өөрөөшье ехэ зободог байгааб.

Нэгэ үглөөгүүр гараа гараад ябатараа, гэрэй орой дээрэ ургажа байһан үрмэдэһые шаархайнуудай шадал мэдэн угзаржа байхыень харажархибаб. Теэд ажаглан гэһээм, үрмэдэһээ уурхай руугаа абаашажа, дальбараанууд дороо дэбдижэ байба. Уданшьегүй дальбараануудынь амгалан байдалтай болоо бэлэй.

Доро газарта ургажа байһан мүн тиимэ үрмэдэһэ таһа татажа абаад, гартаа эмирээд үзэхэдэм, ехэ гашуун үнэртэй байгаа бэлэй. Тиимэ байхадань, өөрөө тэрэ үрмэдэһэ ехэ гэгшээр суглуулжа, унтадаг таһалгынгаа шала дээрэ, матрац дороо дэбдеэб. Тэрэнэй ашаар одоолшье амаржа унтаа бэлэйб.

Н. Сладков.

Ангуушад

Степан Елиферьевич Зубакин 72-той, Иннокентий Петрович Зубакин 64-тэй болонхой. Эдэ хоёр үбгэд Заиграйн аймагай Ташалан нютагта ажаһуудаг юм. Степан Елиферьевич нилээд үндэр наһатайшье һаа, түрэл колхозойнгоо хүдэлмэридэ шадал соогоо ябалсаһаар, нүгөөдэнь Хандагатайн леспромхоздо олон жэлдэ хүдэлмэрилһэнэйнгөө һүүлдэ пенсидэ гаранхай.

Эдэ үбгэжөөлнүүд залуу наһандаа олон жэлдэ агнуури хэһэн хадаа, мүнөөшье үбгэн наһан болообди гэдэггүй, талаан туршаад үзэдэг байна. Илангаяа Иннокентий Петровичинь бэеэр сарюун, буугайнгаа хараа һайнаар харадаг, дайралдаһан ан гүрөөлые балайшье алдадаггүй.

Үнгэрөөшэ үбэл тиимэ ехэ хүйтэн болоошьегүй һаа, хабартаа саһатай байгаа. Апрель һарын һүүл багта Заиграйн ой тайгада саһан горьтойгоор орожорхёо һэн. Хабарай үедэ ороһон саһые дүршэлтэй ангуушад юундэ алдахаб даа. Колхозой малай дайсан шоныe бэлэхэнээр оложо болохо ха юм. Тиимэһээ үбгэн ангуушад буугаа үргэлжэ, ойдо гараа һэн.

Ангууша хүнүүд шонын ябамаар газар тухайлдаг. Үхэһэн үхэр мал хаядаг газарта шоно нэн түрүүн дүтэлдэг байна. Энэ үедэ колхозой нэгэ фермэдэ үхэһэн үхэрэй түүшын хаягдаһан газар тээшэ ангуушад зорибо ха. Ойдо тэдэнэй орохыншье тэдысэ нэгэ шонын мүр шэнэхэн саһан дээрэ аржыжа байба. Ангуушадшье урмашан, мүшхэжэ оробо. Дүршэлтэй ангуушад туладаа нэгэ хэды ябаһанайнгаа һүүлдэ шонын мэхые ойлгобо. Тэрэ арьяатанай гурба дахин байжа амарһыень харахадаа, гүлгэдтөө эдихэ юумэ абаашажа ябаһыень ангуушад ойлгожорхёо һэн. Бүри саашалхадаа хоёр шонын ябаһан мүр болобо.

— Эдэ шолмонууд гүлгэдтэй байна. Үхэһэн малай бэе абаашажа ябана. Эдээниие бултыень хюдабал һайн һэн,— гэжэ Степан Елиферьевич нүхэртөө хэлэбэ.

— Тиихэ, мүрөөрнь ошожо, заатагүй алаха хэрэгтэй,—гэжэ нүгөөдынь зүбшөөбэ.

Ангуушад саашаа дабшажа, үшөө 4 тухай километр ябаба ха. Хүндые үгсэн ерэхэдэнь, ганга эрьеын буртаг соо шонын нүхэнэй бии байһые ангуушад таажа мэдэбэ, юуб гэхэдэ, шоно шэнэ саһан дээрэ мүрөө нилээд холуур худхаһан, хуймаһанайнгаа һүүлдэ тэрэ буртаг тээшэ сэхэлдиһэн байгаа.

Буугаа һомолжо, гар дээрээ бариһан ангуушад арьяатанай нүхэндэ аалиханаар дүтэлжэ эхилбэд ха. Нилээд ябаһанайнь һүүлээр нэгэ томо хүхэ шоно буртаг шэрэнги сооһоо харайн гаража ерэбэ. Иннокентий Петрович арьяатанай бултагад гэхые хүлеэжэ ябаһан хадаа оншотой зохидоор буудажархиба. Шоно халба унан, тэрэнгитэй буртаг руу орошобо. Ангуушадай тойроод ерэхэдэ, шархатаһан шоно тэргэдэхэ хүсэлэнтэй даб гэбэшье, буугай абяан хоёрдохёо наяршоо...

— Зүб даа, Степан дедушка, мүрынь харахадаа гүлгэдтөө юумэ абажа ябаһан шоно гэжэ бэрхээр мэдээ байнат,—гэжэ нүхэрынь хэлэбэ.

— Дала гаратараа иимэ ушартай оло дахин тохёолдоо юм бэзэб. Эрэ шононь арилба ёһотой даа. Гүлгэдыень оложо алае, харанхы болохоһоо урид...

Степан Елиферьевич шамдуухан гэшхэлжэ, бүтүү шэрэнгиин оёорто, унанги ехэ нүүлын орбон доро шонын гүлгэдэй хэбтэһэн нүхэ оложорхибо. Модоор хадхажа үзэһэнэйнгөө һүүлдэ:

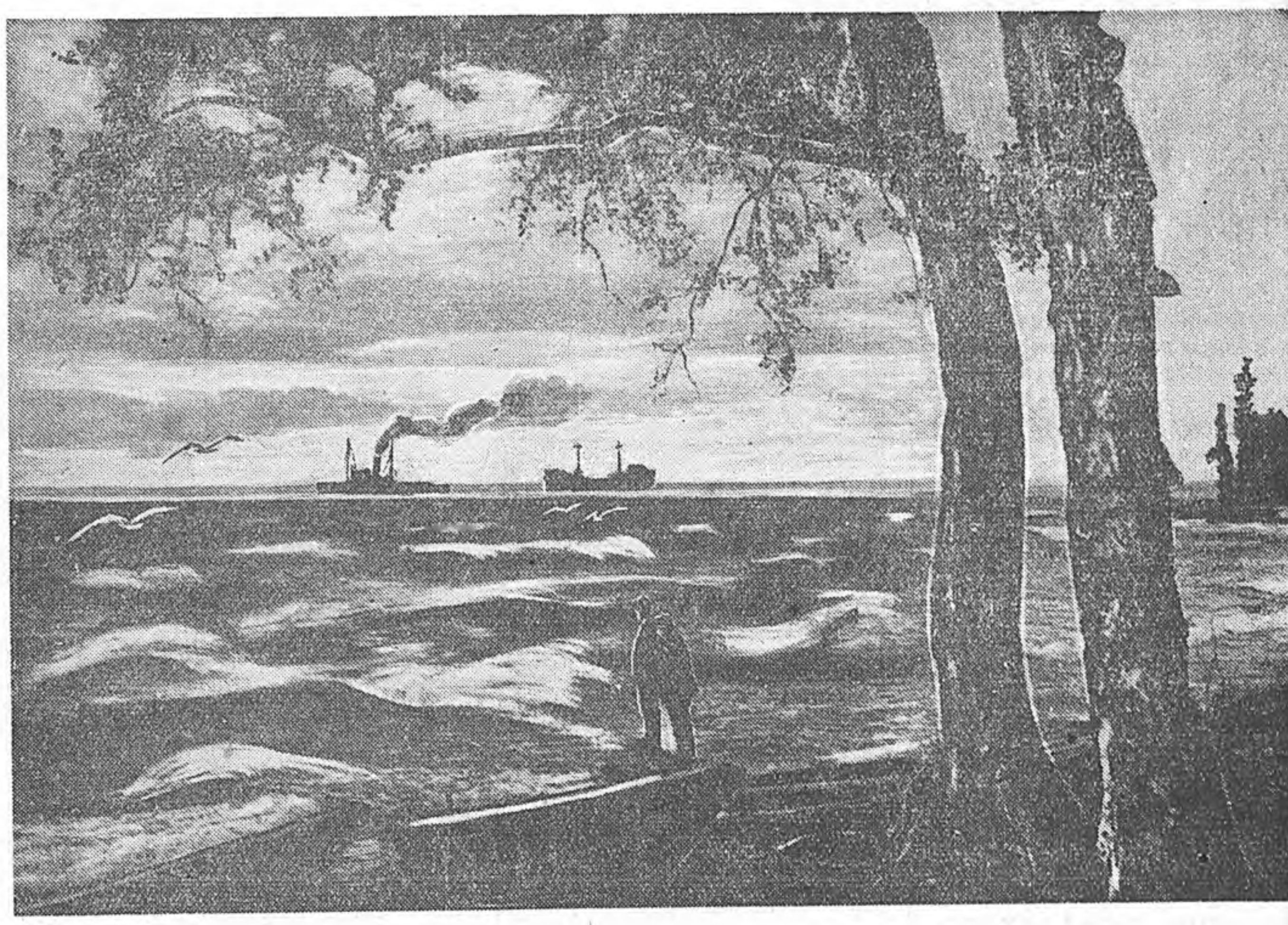
— Кеша, шолмонуудайш гүлгэд байна даа. Шимни буугаа һомолоод һэргэлэн бай. Нүгөөдэ шононь гүйжэ ерэжэшье болохо. Бишни гүлгэдыень зүб болгоод хаяхам.

— Эхэнь алагдаа хадаа бараг даа. Айха юумэ үгы, гараараа һууляад, бултыень гаргаад хаяыш, нарай гүлгэд байха ёһотой.

Ангуушад гүлгэдыень түргэхэнөөр зүб болгобод. Тэндэнь аяар долоон һүлмэгэр хүхэ гүлгэд байгаа. Олзодоо урмашан ангууша үбгэд алаһан арьяатадайнгаа арһые үбшэжэ, гэртээ хүхюутэй урматай бусажа ерээ һэн. Олоһон олзоёо «Заготконтородо» тушаахадань, тэдэ үбгэдтэ 4105 түхэриг мүнгэн шан үгтэһэн байна.

Иигэжэ Степан, Иннокентий Зубакинтан жэл бүхэндэ агнуури хэжэ, мал ажалда хоро хүргэдэг арьяатаниие олоор хюдадаг байна.

А. Рябоволов.



БАЙГАЛ ДЭЭРЭ...

Б. Поповой фотоэтюд.

ХИЛЫН СААНАҺАА

Советскэ Союз Иранда туһална

ТЕГЕРАН, июлиин 9. (ТАСС). Советскэ авиахимическэ экспедициин хоёрдохи отряд үсэгэлдэр Керман провинциһаа Тегеран бусажа ерэбэ. Керманай провинцида таряа талха эдижэ байһан таршаа хорхойтой тэмсэхын тула советскэ мэргэжэлтэдые Иранай правительство уриһан байгаа. Советскэ авиахимическэ экспедици 129 мянга гаран гектар талмай дээрэ таршаа хорхойе сүм үгы хээ.

Керманай провинциин генерал-губернатор экспедициин гэшүүдтэй хахасаха зуураа, туһа хэһэнэйнь түлөө тэдээндэ үнэн сэдьхэлһээ баясхалан хүргөө. «Танай хүдэлмэри Иран болон Советскэ Союзай хоорондохи хани ёһоной харилсаае саашадань бэхижүүлхэ хэрэгтэ ехэ оруулалта болоо»,—гэжэ тэрэ хэлээ.

Англиин горнягууд салин хүлһэ нэмээхые эринэ

ЛОНДОН, июлиин 9. (ТАСС). 700 мянган хүниие нэгэдүүлһэн горнягуудай национальна профсоюзай конференци жэл бүри болодог юм. Тус конференци мүнөө жэлдэ Порткаулда боложо байна. Англиин горнягуудай салин хүлһэ дээшэлүүлхын түлөө шангаар тэмсэхыень профсоюзай гүйсэдкомые уялгалһан шиидхэбэри үсэгэлдэр конференци дээрэ нэгэн дуугаар абтаба.

США-да хүдэлмэригүй хүн олошорно

ВАШИНГТОН, июлиин 9. (ТАСС). Юнайтед Пресс интернейшн агентствын корреспондентын мэдээсэһэнэй ёһоор, июнь һара соо орон дотор 5 миллион 437 мянган хүн хүдэлмэригүй байгаа гэжэ США-гэй худалдаа наймаанай болон ажалай министерствонүүд соносхоһон байна.

СССР-эй сэрэгэй делегаци Каир ерэбэ

КАИР, июлиин 9. (ТАСС). ОАР-эй сэрэгэй министр, зэбсэгтэ хүсэнүүдэй главна командалагша, маршал Абдель Хаким Амерэй уряалаар СССР-эй сэрэгэй делегаци Каир ерэбэ. Делегациие СССР-эй агаарай сэрэгэй хүсэнүүдэй главна штабай начальник, авиациин маршал С. И. Руденко толгойлно.

Алмаза аэродром дээрэ советскэ делегациие агаарай сэрэгэй хүсэнүүдэй штабай начальник, авиациин вице-маршал Махмуд Сидки болон ОАР-эй бусад дээдэ офицернүүд угтаа.

Ливандахи байдал

БЕЙРУТ, июлиин 9. (ТАСС). Үнгэрэгшэ һүниндөө Бейрудтэ ехэ шанга буудалдаан болоо. Армиин частьнууд үхэр буу, танкнуудые хэрэглээ. Президентын ордоной оршондо, городой центртэ, Сольха талмай дээрэ, Баста, Тарик Эль-Джарида үйлсэнүүдтэ илангаяа ехэ буудалдаан үглөөгүүр болотор үргэлжэлөө.

Правительствын сэрэгүүд үнгэрэгшэ хэдэн үдэрэй туршада добтолжо ябаһан буһалгаашадай отрядуудтай тулалдаа гэжэ Ливанай оборонын министерствын коммюнике соо хэлэгдэнэ. Триполидо, Баб-Эль-Рамель райондо буһалгаашад үглөөгүүр болотор армиинхидай позицида добтолоо. Триполиин оршондохи Дагр Эль-Магр гэжэ газарта 5 часай турша соо үсэд шанга тулалдаан болоһон байна.

Даатур гэжэ һуурин газарай (хойто Ливан) оршондо буһалгаашадай отрядуудтай бүхэли һүнин дөө шанга байлдаан болобо гэжэ коммюнике соо мэдээсэгдэнэ. Буһалгаашад армиинхидай позици ойртон ерэжэ, тэдэниие миномёдоор, пулемёдоор буудаһан байха юм. Бекаагай талада мүн лэ сэрэгэй тулалдаан болоо.

Ливанай дотоодын хэрэгтэ хамааралсахагүй

БЕЙРУТ, июлиин 9. (ТАСС). «Телеграф» газетэ Ливанай партинууд болон организацинуудай конференциин мэдүүлгэ тунхаглаба. Мүнөө үедэ багдадска үгэсөөндэ хабаадагша оронуудай хоорондо Лондондо, Анкарада боложо байһан хэлсээнэй тон аюултай байһанда тус мэдүүлгэ ливан арадай анхаралые хандуулна.

Ливаниие багдадска үгэсөөндэ оруулха гэһэн түсэб дахин табигдажа байна гэжэ мэдүүлгэ дотор заагдана. «Империалистнууд өөрынгөө эзэрхэлгые бэхижүүлхын, Араб Зүүн зүгтэ нефть абадаг газараа хамгаалхын тула багдадска үгэсөөе хэһэн байгаа,—гэжэ энэ мэдүүлгэ соо хэлэгдэнэ. — Египедтэ ехэ хилто абаашье һаа, империалистнууд араб арадай национально-сүлөөрэлгын хүдэлөөе һүнөөхэбди гэжэ найдаһан зандаа. Энэ зорилгоор тэдэнэр Ливанай түгшүүрилые хэрэглэхэ гэжэ шиидээ».

Бэеэ даанхай байдалдамнай эсэргүүгээр хэгдэһэн энэ шэнэ үгэсөө бута сохие гэжэ тус мэдүүлгэ ливан арадые уряална.

Африкын гүрэнүүд ядерна буу зэбсэг туршалгые хорилсохо ёһотой

КАИР, июлиин 9. (ТАСС). Франци Сахарада атомна бомбо тэһэлжэ туршаха хүсэлэнтэй гэһэн мэдээсэлтэй дашарамдуулан, энэ туршалга Африкын 200 миллион хүн зондо ехэ аюул тохёолдуулха байна гэжэ «Аль-Ахрам» газетэ тэмдэглэнэ.

Африкын гүрэнүүд нэгэн адли һанал бодол баримталжа, атомна буу зэбсэг туршалга болюулхые хорихые эрижэ байһан бусад гүрэнүүдтэй хамтадаа иимэ эрилтэ табилсаха ёһотой гэжэ газетэ мэдүүлнэ.

Мароккын, Франциин сэрэгүүдэй хоорондо зэбсэгтэ тулалдаан болобо

ПАРИЖ, июлиин 9. (ТАСС). «Истикляль» партиин орган «Аль-Алам» газетэдэ хэблэгдэһэн, «Сахарые сүлөөлхэ марокканска армиин» верховно командованиин коммюнике тушаа «Комба» газетэ бэшэнэ. Июниин 27, 28, 29-дэ Колон-Бешара, Айн-Сефра районуудта Мароккын отрядууд болон Франциин сэрэгүүдэй хоорондо ехэ шанга зэбсэгтэ тулалдаан болоо гэжэ тэрээнсэонь бэшэгдэнэ.

Энэ тулалдаанай үедэ Францин 117 солдат алуулаа, 38 хүн шархатаа, 7 броневик бута сохигдоо, 400 метр түмэр зам һандаргагдаа гэжэ энэ коммюнике соо заагдана.

Франци, ФРГ-гэй хоорондохи сэрэгэй хэлсээн

ПАРИЖ, июлиин 9. (ТАСС). Үсэгэлдэр эндэ Франциин правительствые толгойлогшо де Голль болон Баруун Германиин оборонын министр Штраусай хоорондо хэлсээн болобо. Хоёр ороной харилсаан тухай юрэнхы асуудалһаа гадна, «НАТО-гэй асуудал, мүн сэрэгэй асуудалаар франко-германска харилсаанда хабаатай техническэ асуудал» зүбшэн хэлсэгдээ гэжэ де Голльтой уулзаһанай һүүлдэ Штраус мэдүүлээ.

Генерал де Голль хадаа буу зэбсэг үйлэдбэрилгын талаар үргэн ехэ харилсаатай байхые хүсэнэ гэжэ харуулхын зорилгоор энэ уулзалга эмхидхэгдэһэн байгаа гэжэ мүнөөдэр «Эко» газетэ бэшэнэ.

Франци али болохо аргаар «атомай клубта» орохо ёһотой гэжэ Даллестай хөөрэлдэһэнэй һүүлээр мэдүүлһэнэй удаа де Голлиин Штраустай уулзаһан ябадал ядерна буу зэбсэг үйлэдбэрилгын талаар Париж Бонн хоёрой хоорондо харилсаа тогтоохо гэһэн удхатай байгаа ха гэжэ «Юманите» газетэ мэдүүлнэ. Бундесвертэ хэрэгтэй өөрын атомна бомбо хэжэ эхилхын тула Аденауэрэй правительство имагтал шалтагаан бэдэржэ байнхай.

Редактор Ц. Ц. ЦИБУДЕЕВ.

Адрес редакции: г. Улан-Удэ, ул. Ленина, 26. Телефоны редакции: редактора 46-32, зам. редактора—32-74, отв. секретаря—27-37, отделов: партийной жизни и экономики—47-59, пропаганды и местной информации—35-14, культуры и быта — 34-05, писем трудящихся и переводов—24-74, корректорская—32-67, бухгалтерия—37-32 Для междугородных переговоров—16

Н-00792. Типография Министерства культуры Бурят-Монгольской АССР Зак. № 3139.